№. 39. СУББОТА 13 Апрѣля. 13 Kwietnia. SOBOTA №. 39.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie . rs. 10; Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5; Z przesyłką. — 6.

Kwartalna: W Wilnie — 3; Z przesyłką. — 3 k. 50. Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть оффиціальная: Телеграфическія извѣстія. О доставленіи главному выкупному учрежденію свѣдѣній о способѣ отбыванія крестьянами повинностей.—Выс. Пов.— Передовая статья Мос. вѣд.

Часть неоффиціальная: Телеграфическія депеши.— Литературный отдѣлъ. Изабелла — повѣсть г-жи Воодъ.—Текущія извѣстія.— Земледѣльческое обозрѣніе.— Смѣсь. Виленскій дневникъ.— Объявленія.

Часть Оффиціальная.

ТЕЛЕГРАФНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Изъ Варшавы, 7-го апрѣля.

Отрядъ, изъ 1 роты и 40 казаковъ, высланный изъ Липно, подъ начальствомъ штабсъ-капитана Правольскаго, разбилъ 4-го апрѣля, въ скѣмискихъ лѣсахъ, шайку въ 300 человѣкъ; мятежники, кромѣ убитыхъ и раненыхъ, потеряли 22 чел. плѣнными, и у нихъ взято много оружія.

Съ нашей стороны потеря состоитъ изъ 2-хъ раненыхъ.

Изъ Вильно, 8-го апрѣля.

Посланный изъ Гродно полковникъ Пенхержевскій, съ тремя ротами пѣхоты и полу-эскадрономъ уланъ, въ царство польское былъ встрѣченъ въ густомъ лѣсу, между Липскомъ и Ястрѣмбой, мятежниками, аттаковалъ эту шайку и разбилъ ее совершенно. Мятежники, оставивъ на мѣстѣ 24 убитыхъ, 2 плѣнныхъ, 11 осѣдланныхъ лошадей, карету, разное оружіе, разсѣялись по лѣсу. Съ нашей стороны ранено 4 рядовыхъ. (Сѣв. Поч.)

О доставленіи главному выкупному учрежденію положительныхъ свѣдѣній о способѣ отбыванія крестьянами повинностей и проч. Въ числѣ доставляемыхъ губернскими по крестьянскимъ дѣламъ присутствіями главному выкупному учрежденію выкупныхъ сдѣлокъ, весьма нерѣдко встрѣчаются такія, гдѣ не заключается свѣдѣнія о томъ: на издѣльной, или на денежной повинности находятся крестьяне, приступающіе къ выкупу, а также такія, въ которыхъ, хотя и означено, что крестьяне состоятъ на оброкѣ, но не сказано, когда совершился переходъ на оный и даже не объяснено, когда заключена самая выкупная сдѣлка; отъ чего встрѣчается каждый разъ недоразумѣніе: по какимъ правиламъ должна быть назначена выкупная ссуда, т. е. по тѣмъ ли, которыя установлены положеніемъ о выкупѣ 19-го февраля 1861 г., или по тѣмъ, которыя узаконены дополнительными къ сему положенію правилами, Высочайше утвержденными 27-го іюня 1862 г. Кромѣ того бываютъ случаи, что по времени перехода крестьянъ на оброкъ и заключенія выкупной сдѣлки, помѣщикъ можетъ получить ссуду не иначе, какъ по правиламъ 27-го іюня, а между тѣмъ онъ, въ заявленіи своемъ о ссудѣ, ходатайствуетъ (и притомъ иногда очевидно по недоразумѣнію) о выдачѣ ссуды въ порядкѣ, установленномъ положеніемъ 19-го февраля; губернское же присутствіе, доставляя сдѣлку въ выкупное учрежденіе, ограничивается одной передачей оному таковаго ходатайства помѣщика, безъ истребованія отъ послѣдняго дополнительнаго заявленія о согласіи подчиниться правиламъ 27-го іюня и даже безъ всякаго съ своей стороны по этому предмету заключенія. Во всѣхъ подобныхъ случаяхъ главное выкупное учрежденіе, прежде утвержденія сдѣлокъ, вынужденнымъ находится входить въ сношеніе съ губернскимъ присутствіемъ о доставленіи дополнительныхъ свѣдѣній и разъясненій, отъ чего значительно замедляется самое утвержденіе получаемыхъ сдѣлокъ.

Вслѣдствіе сего главное выкупное учрежденіе долгомъ считаетъ покорнѣйше просить губернскія по крестьянскимъ дѣламъ присутствія: 1) Обращать вниманіе на то: заключаются ли въ представляемыхъ на разсмотрѣніе оныхъ бумагахъ по выкупнымъ сдѣлкамъ положительныя свѣдѣнія о способѣ отбыванія крестьянами повинносей къ помѣщикамъ, а также о времени перехода крестьянъ на оброкъ (въ случаѣ, когда они состоятъ на оброкѣ), и если не заключаются, то, истребовавъ таковыя свѣдѣнія отъ кого слѣдуетъ, включать оныя въ свое журнальное постановленіе, съ котораго доставляется въ выкупное учрежденіе копія (полож. о вык. ст. 104), и 2) Если помѣщикъ проситъ назначить выкупную ссуду по правиламъ положенія 19-го февраля, а между тѣмъ онъ, за силою 10 и 11 ст. дополнительныхъ по сему положенію правилъ 27-го іюня и разъясненій, сдѣланыхъ въ общемъ циркулярѣ министерства внутреннихъ дѣлъ по крестьянскому дѣлу отъ 6-го ноября 1862 г. N 20, имѣетъ право получить ссуду не иначе, какъ по правиламъ 27-го іюня, то, прежде отсылки дѣла въ главное выкупное учрежденіе, спрашивать согласіе помѣщика на полученіе ссуды по этимъ послѣднимъ правиламъ, объясняя ему, что въ противномъ случаѣ не можетъ быть утверждена и выкупная сдѣлка, а затѣмъ, когда помѣщикъ изъявитъ свое согласіе, отзывъ его сообщать выкупному учрежденію вмѣстѣ съ самою сдѣлкою. (31-го января 1863 г., N 626).

(Сѣв. Поч.)

— *О дозволеніи жителямъ г. Каменецъ-Подольска каменныхъ построекъ съ дворами такихъ размѣровъ, какіе по мѣстности окажутся возможными.* ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по представленію исправляющаго должность главноуправляющаго путями сообщенія и публичными зданіями, и согласно мнѣнію государственнаго совѣта, Высочайше повелѣть соизволилъ: въ примѣчаніи къ ст. 367 уст. стр. св. зак. т. XII, изд. 1857 г., запрещающей стѣснять дворы строеніями, пояснить: что жителямъ г. Каменецъ-Подольска дозволяется строить каменные, при брантмаурахъ, дома съ дворами такого размѣра, какой по мѣстности окажется возможнымъ. (Сѣв. Поч.)

— Въ передовой статьѣ „Московскихъ Вѣдомостей" напечатано: „Въ день Свѣтлаго Воскресенія — самый торжественный и самый народный праздникъ у насъ на Руси — даны и обнародованы два важные акта по поводу польскихъ смутъ: Высочайшій манифестъ къ Царству Польскому и указъ правительствующему сенату, относящійся къ смежнымъ съ Царствомъ Польскимъ губерніямъ. Оба акта запечатлѣны однимъ и тѣмъ же духомъ, постоянно характеризующимъ дѣйствія нынѣшняго царствованія, — духомъ кротости, терпимости и прощенія. Ожесточенные противники наши въ Европѣ будутъ ли удовлетворены этимъ словомъ милости и всепрощенія, которое раздалось въ отвѣтъ на буйные крики и безчинныя требованія? Это кроткое слово должно смутить ихъ совѣсть, — но обезоружитъ ли оно ихъ, образумитъ ли, отрезвитъ ли ихъ желанія и требованія? Все что Монархъ великой державы могъ сдѣлать въ чувствѣ снисхожденія и примиренія, сдѣлано имъ: онъ прощаетъ мятежниковъ, предаетъ забвенію совершенныя ими кровавыя дѣла, убѣждаетъ ихъ возвратиться къ долгу повиновенія и довѣрію, и побуждаетъ ихъ къ тому, собственными пользами несчастнаго края, періодически терзаемаго своими патріотами.

Да, когда надъ этимъ краемъ тяготѣла строгая и крѣпкая рука, онъ былъ спокоенъ; стѣсненный во всѣхъ отправленіяхъ своей общественной жизни, въ своемъ языкѣ, въ своихъ національныхъ обычаяхъ, управляемый вооруженной силой, безъ всякихъ видовъ на національную самостоятельность, онъ былъ спокоенъ; его выходцы сидѣли въ безсильной праздности по всѣмъ угламъ Европы и мало-по-малу примирялись съ безнадежностію своихъ замысловъ; европейскіе доброжелатели Польши хранили молчаніе и полнѣйшее равнодушіе къ судьбамъ этой страны; только въ парламентахъ изъ году въ годъ раздавался, ради куріоза, какой-нибудь одинъ и тотже голосъ, напоминавшій въ однихъ и тѣхъ же выраженіяхъ о Польшѣ, и былъ постоянно встрѣчаемъ общимъ смѣхомъ палаты. Но вотъ измѣнился старый порядокъ; все болѣе и болѣе отпускала крѣпкая рука; польское національное чувство получило возможность дышать свободно, и открылись виды на будущее; политическіе преступники возвращены изъ ссылки и изъ изгнанія; понадобилось въ школахъ учить по польски, стали учить по-польски; понадобился университетъ, данъ университетъ; управленію края предоставлена полная автономія, съ видами на дальнѣйшее развитіе въ будущемъ; административныя должности поручены Полякамъ, и люди рускаго происхожденія, служившіе въ Царствѣ Польскомъ, уволены въ угоду національной щекотливости; во главу гражданскаго управленія поставленъ человѣкъ, чье имя всего болѣе ручалось за національный характеръ управленія, маркизъ Велепольскій, всегда принадлежавшій къ ревностнѣйшимъ польскимъ патріотамъ, одинъ изъ значительнѣйшихъ дѣятелей въ возстаніи 1831 года, человѣкъ съ твердою волей, искусный политикъ, наученный опытомъ, и по признанію зрѣлыхъ людей изъ Поляковъ, несравненно болѣе способный оказать услуги польскому дѣлу чѣмъ всѣ прочіе пылкіе ревнители взятые вкупѣ. Дѣла стало-быть шли очень хорошо въ польскомъ смыслѣ; чего же еще могла желать Польша? Она уже начинала пользоваться желаемою самостоятельностію, на какую потеряла уже и надежду; она находилась въ обладаніи всѣми условіями продолжать успѣшнымъ образомъ свое національное розвитіе; ни на что не было наложено окончательнаго запрета, ни въ чемъ не было рѣшительнаго отказа; много было дано и много было еще впереди. Однако, къ чему послужили всѣ эти облегченія и условія, которыми обезпечивались надежды на спокойное развитіе? Къ тому чтобы вдругъ все заходило и заколебалось, и то что долженствовало успокоить всѣ умы и согласить всѣ интересы, произвело только полнѣйшій разладъ, волненія и смуты, и наконецъ вооруженное возстаніе. Что должно было послужить къ утвержденію спокойствія, то напротивъ возмутило его самымъ жестокимъ образомъ. Вездѣ остановился мирный трудъ; помѣщикъ и крестьянинъ раззорены; промышленность терпитъ невознаградимый ущербъ; матеріяльное благосостояніе края подверглось тяжкимъ ударамъ, которые заставляютъ мирныхъ жителей жалѣть о прежнемъ суровомъ и крѣпкомъ управленіи, когда національнымъ стремленіямъ не было хода. Отъ чего же все это произошло? Отъ чего, при строгомъ правленіи, Польша была спокойна, а при льготномъ открывавшемъ ей всѣ надежды на будущее, она пришла въ волненіе, которое возрастало и ожесточалось по мѣрѣ того какъ становилось льготнѣе и слабѣе? Почему именно въ эту пору вдругъ возымѣла силу польская эмиграція со всѣмъ арсеналомъ своихъ фантазій и замысловъ, которые нигдѣ въ мірѣ не могли бы имѣть приложенія? Зачѣмъ вдругъ въ Царствѣ Польскомъ начали дѣйствовать какія-то тайныя судилища, страхомъ тайнаго убійства вербовавшія себѣ приверженцевъ, принуждавшія мирныхъ жителей къ повиновенію, и двигавшія городскими массами по своимъ замысламъ? Къ чему эти безстыдныя комедіи, которыя разыгрывались на варшавскихъ улицахъ? Откуда взялись эти мученики, сами

TREŚĆ

Część urzędowa: Depesze telegraficzne. O przesyłaniu głównéj instytucji wykupnéj wiadomości o sposobach odbywania przez włościan powinności:— Najwyższe Rozkazy.— Art. wstępny „Wiad. Moskiewskich."

Część nieurzędowa: Depesze telegraficzne.

Dział literacki: Izabella — powieść panny Wood.— Wiadomości bieżące.— Przegląd Rolniczy.— Rozmaitości.—Dziennik Wileński.— Ogłoszenia.

Część Urzędowa.

WIADOMOŚCIE TELEGRAFICZNE.

z Warszawy, 7 kwietnia.

Oddział składający się z 1 roty i 40 kozaków, wysłany z Lipna pod dowództwem sztabs - kapitana Prawolskiego, rozbił 4 kwietnia w skiemiskich lasach, bandę z 300 ludzi; powstańcy, prócz zabitych i rannych, stracili 22 jeńców i wzięto u nich wiele broni.

Ze strony wojska stracono 2 rannych.

z Wilna 8 kwietnia.

Wysłany z Grodna pułkownik Pencherzewski, z trzema rotami i pół-szwadronem ułanów do Królestwa polskiego, spotkany został w gęstym lesie między Lipskiem i Jastrzębną przez postańców, atakował tę bandę i rozbił ją zupełnie. Powstańcy, zostawiwszy na miejscu 24 zabitych, 2 jeńców, 11 osiodłanych, koni karetę, różną broń, rozpierzchli się po lesie. Ze strony wojska, raniono 4 szeregowców. (Poc. półn.)

— O przesyłaniu do głównéj instytucji wykupowéj pewnych wiadomości o sposobie odbywania powinności i t. d. przez włościan. W liczbie przedstawianych przez gubernialne do spraw włościańskich urzędy do głównéj instytucji wykupowéj, tranzakcij wykupowych, bardzo często trafiają się takie, w których się nie zawiera wzmianki o tém: na jakiéj powinności zostają przystępujący do wykupu włościanie, czy na odrobkowéj, czyli też na pieniężnéj, albo też takie, w których chociaż i powiedziano, iż włościanie zostają na czynszu, lecz nie wyrażono, kiedy nastąpiło przejście na czynsz i nawet nie wzmiankowano, kiedy została zawarta tranzakcja wykupowa; ztąd ciągłe nieporozumienia, na jakich zasadach ma być naznaczona pożyczka wykupowa, t. j. czy na tych, jakie postanowione zostały ustawą o wykupie 19 lutego 1861 r., albo też na tych, które zostały wydane w dodatkowych do téj ustawy przepisach, Najwyżéj zatwierdzonych 27 lipca 1862 r. Prócz tego bywają wypadki, iż stosownie do czasu przejścia włościan na czynsz i do zawarcia umowy wykupowéj, obywatel może otrzymać pożyczkę nie inaczéj, jak podług przepisów 27-go lipca, a tymczasem on w swéj deklaracji o pożyczce, prosi i to często (oczywiście z powodu niezrozumienia) o wydanie pożyczki, koleją przepisaną ustawą 19 lutego; urząd zaś gubernjalny, przesyłając umowę do instytucji wykupowéj, poprzestaje tylko na przesłaniu tam saméj tylko deklaracji obywatela, bez zapotrzebowania od tego ostatniego dodatkowéj deklaracji, co do zgodzenia się na poddanie się przepisom 27 czerwca, a nawet bez żadnej ze swéj strony w tym względzie decyzji. We wszystkich takich razach główna wykupowa instytucja, przed zatwierdzeniem umów, zmuszoną bywa komunikować się z urzędem gubernjalnym o nadesłanie dodatkowych wiadomości i objaśnień, skutkiem czego pochodzi zamitrężenie w zatwierdzeniu rzeczonych umów.

Dla tego to główna instytucja wykupowa poczytuje sobie za obowiązek prosić gubernjalne dla spraw włościańskich urzędy: 1) aby zwracały uwagę na to: czy w przesyłanych do onych na rozpatrzenie papierach względem umów wykupowych, zawierają się pewne wiadomości o sposobie odbywania przez włościan powinności dla obywateli, tudzież o terminach przejścia włościan na czynsz (w razie jeśli oni są na czynszu) i jeżeli się takowe nie zawierają, to po wypotrzebowaniu tych danych od kogo należy, wciągać takowe do swych dziennych protokołów, z których kopje przesyłają się do instytucij wykupowych (ust. o wyk. art.) i 2) jeżeli obywatel prosi o naznaczenie pożyczki wykupowéj podług przepisów ustawy 19 lutego, gdy tymczasem z mocy 10 i 11 art. dodatkowych w tym względzie przypisów 27 czerwca i objaśnień uczynionych w okólniku ministerjum spraw wewnętrznych w sprawie włościańskiéj z 6-go listopada 1862 r. N. 20, ma prawo otrzymać pożyczkę nie inaczéj, jak podług przepisów 27 czerwca, przeto, nim sprawa zostanie odesłana do głównéj instytucji wykupowéj, zapytywać zgodzenia się obywatela na otrzymanie pożyczki podług tych ostatnich przepisów, objaśniając mu, iż w razie przeciwnym nie może być zatwierdzona i umowa wykupowa, a następnie, gdy obywatel wyrazi swe zgodzenie się, odezwę jego należy przesyłać do instytucji wykupowéj razem z umową (31 stycznia 1863 roku N. 626.)

— O pozwoleniu mieszkańcom Kamieńca Podolskiego budować murowane domy z dziedzińcami takich rozmiarów, jakie podług miejscowości będą możebne. CESARZ JEGO MOŚĆ na przedstawienie pełniącego obowiązek głównozarządzającego drogami kommunikacji i publicznemi gmachami, oraz zgodnie ze zdaniem rady państwa Najwyżéj rozkazać raczył: w uwadze do art. 367 ust. bud. zb. pr. t. XII, wyd. 1857 r. niedozwalającéj zmniejszania dziedzińców przez budowle, wyrazić: iż mieszkańcom Kamieńca-Podolskiego, dozwala się budować murowane, przy brandmurach, domy z dziedzińcami takiego rozmiaru, jaki podług miejscowości okaże się możliwym.

— W artykule wstępnym dzienika „Wiadomości Moskiewskie" wydrukowano: „W dzień Zmartwychwstania Pańskiego, w dzień najuroczystszy i najbardziéj narodowy, u nas w Rossji—wydane zostały i ogłoszone dwa ważne dokumenty z powodu polskich nieporządków: Najwyższy manifest dla Królestwa Polskiego i ukaz senatowi rządzącemu, odnoszący się do pogranicznych z Królestwem Polskiém gubernij. Obydwa akty są nacechowane jednostajnym duchem stale charakteryzującym postępowanie obecnego panowania, duchem łagodności, tolerancji i przebaczenia. Zawzięci przeciwnicy nasi w Europie czyż będą zaspokojeni tém słowem łaski i wszechprzebaczenia, które się rozległo w odpowiedź na rozgłośne okrzyki i niedorzeczne wymagania? To łagodne słowo powinno zasmucić ich sumienie—lecz czy rozbroi ich, upamięta i otrzeźwi ich życzenia? Wszystko co Monarcha wielkiego mocarstwa mógł uczynić w uczuciu łaskawości i pojednania, już zostało przez niego zrobione: on przebacza powstańcom, zapomina ich krwawe sprawy, radzi im powrócić do powinności posłuszeństwa i ufności i pobudza ich do tego własnemi korzyściami nieszczęśliwego kraju, perjodycznie dręczonego przez swych patryotów.

Tak, gdy nad tym krajem ciężyła sroga i silna ręka, wtedy on był spokojny; ograniczony we wszystkich funkcjach swego społecznego życia, w swym języku, w narodowych zwyczajach, rządzony zbrojną siłą, bez żadnéj nadziei samodzielności narodowéj, był on spokojny; wychodźcy jego siedzieli w nieudolnéj bezczynności po wszystkich kątach Europy i powoli godzili się z bezskutecznością swych zamysłów; europejscy przyjaciele Polski, zachowywali milczenie i największą obojętność dla losu tego kraju; tylko w parlamentach z roku na rok rozlegał się, dla ciekawości jakiś jednostajny głos, przypominający zawsze w tych samych wyrazach o Polsce i stale napotykał ogólny śmiech izby. Lecz oto zmienił się dawny porządek, coraz bardziéj zwalniała się silna ręka; narodowe uczucie polskie otrzymało możebność swobodniejszego oddechu i ukazały się nadzieje w przyszłości; przestępcy polityczni powrócili z wygnania i z zesłania; potrzeba było uczyć w szkołach po polsku, zaczęto uczyć po polsku; potrzeba było uniwersytetu, dano uniwersytet, administracji krajowéj nadano zupełny samorząd, z nadzieją dalszego rozwoju w przyszłości; urzędy administracyjne poruczono Polakom i ludzie pochodzenia rossyjskiego, którzy służyli w Królestwie, zostali uwolnieni dla dogodzenia drażliwości narodowéj; na czele rządu cywilnego postawiono człowieka, którego imię było największą rękojmią narodowego charakteru administracji, Margrabiego Wielopolskiego, zawsze należącego do najgorliwszych patryotów polskich, jednego ze znaczniejszych działaczy w powstaniu 1831 roku, człowieka z nieugiętą wolą, biegłego polityka, nauczonego doświadczeniem i podług mniemania dojrzałych Polaków nieporównanie zdolniejszego do wyświadczenia usług sprawie polskiéj, niż wszyscy inni zagorzali gorliwcy razem wzięci. Sprawy zatém szły bardzo dobrze w znaczeniu polskiém; czegoż jeszcze mogła żądać Polska? Już zaczynała ona korzystać z upragnionéj samodzielności, któréj już utraciła nadzieję, już zostawała ona w posiadaniu wszystkich warunków dalszego pomyślnego rozwoju narodowości; nigdzie niebyło położono ostatecznéj tamy, w niczém niedawano stanowczéj odmowy; wiele było dano i wiele jeszcze było w przyszłości. A jednak, do czego posłużyły te wszystkie ulgi i warunki, które zabezpieczały nadzieje spokojnego rozwoju? Do tego, żeby nareszcie wszystko się rozigrało i wstrzęsło, i to co powinno było uspokoić wszystkie umysły i pogodzić wszystkie interessa, spowodowało tylko zupełny rozstrój, wzburzenia i nieporządki, a nareszcie uzbrojone powstanie. Co powinno było służyć do utrzymania pokoju, to przeciwnie zachwiało go w najokropniejszy sposób. Wszędzie zatrzymała się spokojna praca; obywatel i włościanin zrujnowani, przemysł ponosi niewynagrodzone straty; materjalna pomyślność kraju narażona na dotkliwe ciosy, które zmuszają spokojnych mieszkańców żałować surowych i silnych rządów, kiedy dążności narodowe były zatrzymanie. Zkądże to wszystko poszło? Dla czego przy srogim rządzie Polska była spokojna, a przy lżejszym podającym jéj wszystkie nadzieje na przyszłość wzburzyła się, i wzburzenie to wzrastało i srożyło się w miarę tego, jak robiło się lżéj i wolniéj. Dla czego mianowicie wtedy, razem polska emigracja zaczęła nabierać siły z całym arsenałem swoich fantazij i zamysłów, które nigdzie na świecie nie mogłyby mieć zastosowania? Dla czego raptownie w Królestwie Polskiém zaczęły działać jakieś potajemne sądownictwa, które postrachem tajemnego zabójstwa werbowały sobie zwolenników, zmuszały spokojnych mieszkańców do posłuszeństwa i poruszały massy miejskie podług swoich zamysłów? Do czego te bezwstydne komedje, które odegrywały się na ulicach warszawskich? Skąd wzięli się ci męczennicy, sami nadstawiający piersi

подставлявшіе грудь свою подъ штыки и подъ пули? Зрѣлища, которыя давались Европѣ на улицахъ варшавскихъ, дѣйствительно были очень эффектны, и европейская публика рукоплескала имъ съ энтузіазмомъ. Въ самомъ дѣлѣ, толпы безоружнаго народа, въ томъ числѣ женщины и дѣти, безтрепетно собирались передъ рядами войскъ, готовые на смерть и призывая ея удары. Какія сокровища энтузіазма, самоотверженія и вольнаго мученичества! Однако гдѣ же были эти сокровища въ ту пору, когда у солдатъ нашихъ и ружья стрѣляли, и штыки работали не шутя? Гдѣ тогда скрывался неудержимый, восторженный пылъ запечатлѣть собственною кровью свои вѣрованія? Гдѣ былъ онъ въ ту пору, когда могъ найдти себѣ надлежащее удовлетвореніе? Пусть бы тогда эти кандидаты въ мученики прошлись процессіей по улицамъ, пусть бы тогда поплевали они на вооруженныхъ солдатъ, и похохотали по нотамъ передъ домомъ намѣстника, пусть бы тогда... въ то время была полная и вѣрная надежда пріять мученическій вѣнецъ и совершить передъ лицомъ цѣлаго міра великую жертву. Нѣтъ, тогда варшавскія улицы были совершенно спокойны. Пылъ жертвовать собою явился въ то время, когда не оказывалось жрецовъ; мученики лѣзли на ружья, когда пули въ ружьяхъ были заговорены, и оплеванный солдатъ долженъ былъ молча утираться, глотая оскорбленіе военной чести. И какой гвалтъ поднимался на цѣлый міръ, когда послѣ неслыханныхъ поруганій, которымъ подвергались войска, они теряли терпѣніе и брались за оружіе!

Чудеса *пассивнаго сопротивленія* не замедлили уступить мѣсто очень *активнымъ* проявленіямъ. Какой-то значительный польскій патріотъ, сказываютъ, выразилъ эффектную мысль, что польское возстаніе обойдется на этотъ разъ безъ оружія, одною силою самопожертвованія. Значительный патріотъ слишкомъ поторопился похвальбою. Начались гнусныя покушенія изподтишка, начались тайныя убійствія, и множество русскихъ солдатъ, измѣннически застигнутыхъ въ расплохъ, были варварски зарѣзаны по одиночкѣ. Святые мученики затѣяли Варѳоломеевскую ночь и Сицилійскія вечерни девятнадцатаго столѣтія, en pleine Europe, при всеобщемъ кажденіи *гуманитарнымъ* и *филантропическимъ* идеямъ, подъ управленіемъ самымъ уступчивымъ и мягкимъ, какимъ когда-либо пользовался польскій край. Наконецъ, какъ извѣстно, въ Варшавѣ оказались два правительства: одно открытое, другое тайное, и подъ руководствомъ этого тайнаго правительства, засѣдающаго и по сіе время въ Варшавѣ, вѣшающаго и разстрѣливающаго ослушниковъ и разсылающаго свои декреты по всей странѣ, даже въ глубь Россіи къ польскимъ людямъ, разыгралось возстаніе. Сколько темныхъ дѣлъ совершено, сколько крови пролито, сколько бѣдствій постигшихъ мирныя народонаселенія! А между тѣмъ пришла въ движеніе Европа, и вдругъ возросъ до громадныхъ размѣровъ польскій вопросъ, еще такъ недавно бывшій всеобщимъ посмѣшищемъ. Что же случилось, и чего вдругъ потребовалось? Польшѣ дана была полная автономія, и ея національность обезпечивалась льготами, о которыхъ она не мечтаетъ ни въ Пруссіи ни въ Австріи: вотъ что случилось. А что потребовалось? потребовалась полная самостоятельность Польши съ конституціей 1815 года и съ пол-Россіей въ придачу; потребовалось отнять у Россіи не только значеніе великой державы, но и всякое политическое значеніе, такъ чтобы годовщина ея тысячелѣтняго существованія превратилась для ней въ похоронную тризну. Мы слышали эти требованія, которыя съ наивнымъ нахальствомъ произносились во всеуслышаніе, и только русская, уже черезъ чуръ богатырская натура, могла не тотчасъ вспыхнуть и разразиться грозою оскорбленнаго народнаго чувства... Боже мой, что заговорило бы въ каждомъ Французѣ, Англичанинѣ и Нѣмцѣ, еслибы хотя что нибудь подобное послышалось у нихъ! Только теперь наконецъ пошевелился нашъ Селяниновичъ, съ своею *тягой земчою*, — теперь, когда кровавая драма приходитъ къ концу, когда русскій солдатъ, покинутый на свое собственное патріотическое чувство, показалъ наконецъ мятежникамъ, что не все же шутки...

Не даромъ говоритъ пословица, что русскій человѣкъ заднимъ умомъ крѣпокъ: теперь и наше образованное общество, наши дворяне и другихъ сословій люди, почувствовали и поняли, что дѣло не шутка. Патріотическое чувство всколыхалось наконецъ и въ нашей громадной Россіи. Но и теперь еще услышите вы порою странныя сужденія отъ людей несомнѣнно честныхъ и крѣпко принимающихъ къ сердцу благо своего отечества. У насъ, при каждомъ случаѣ, какъ-то очень туго и медленно пробуждается политическая чуткость. Мы готовы, пожалуй, сказать: „О, мы не уступимъ ни одной пяди изъ русскихъ владѣній, хотя бы пошла на насъ вся Европа! Мы скорѣе всѣ погибнемъ, чѣмъ согласимся на позорную сдѣлку! За то мы можемъ спокойнѣе и равнодушнѣе смотрѣть на польскія притязанія тамъ, гдѣ они ограничиваются чисто польскою почвой. Пусть всѣ польскіе элементы соберутся вмѣстѣ, пусть настоящая польская земля получитъ возможно полную государственную самостоятельность: отъ этого не произойдетъ для насъ никакого ущерба, а польскій вопросъ могъ бы разрѣшиться мирнымъ и удовлетворительнымъ образомъ. Нынѣшнее царство Польское, или бывшее герцогство Варшавское, съ Познанью и Галиціей могли бы собраться и составить одно политическое цѣлое, чѣмъ польская національность была бы удовлетворена, а Россія была бы счастлива тѣмъ, что съ нею граничило бы славянское государство, съ которымъ она всегда находилась бы въ братскомъ согласіи и единеніи." Разсуждающіе такъ забываютъ только о томъ, что Познанское княжество на половину онѣмечено, и что Нѣмцы не такъ великодушны, какъ мы, а Галиція на половину населена кореннымъ русскимъ людомъ, который, несмотря на всевозможныя притѣсненія со стороны Поляковъ, несмотря на унію, коварно изобрѣтенную для уловленія русскихъ людей, остается вѣренъ своей народности и ненавидитъ польскую. Они забываютъ, что польскаго народа нѣтъ въ дѣйствительности, что есть только польская шляхта, что польская національность ищетъ не свободы, а преобладанія и владычества, что польское государство не можетъ довольствоваться тѣми размѣрами и тѣмъ значеніемъ, какія было бы намъ угодно дать ему, что всякая уступка въ этомъ смыслѣ была бы не разрѣшеніемъ вопроса, а новымъ затрудненіемъ и усложненіемъ его, что всякая уступка въ этомъ смыслѣ сопровождалась бы соотвѣтственнымъ ущербомъ для Россіи, и не удаляла бы, а напротивъ приближала бы европейскую войну. Европейскія державы, поколебавъ наше значеніе на Востокѣ, были бы не прочь довершить начатое, и возстановленіемъ Польши низвести насъ со степени великой державы. Нѣта, не западныя наши губерніи должны мы отстаивать, — о нихъ и рѣчи быть не должно,— мы должны энергически отстаивать свои права относительно Царства Польскаго. Hic Rhodus, hic salta.

Высочайшій манифестъ, обращенный къ Царству Польскому, при кроткомъ и примирительномъ тонѣ, отличается твердостію. Даруя прощеніе мятежникамъ и удерживая въ полной силѣ всѣ дарованныя Польшѣ льготы, манифестъ не обѣщаетъ ничего болѣе кромѣ правильнаго развитія предустановленнаго плана. Возстаніе и борьба не произвели никакого замѣтнаго дѣйствія на верховную руку держащую судьбы этого края; она не дрогнула, и какъ было дѣло до начала возстанія, такимъ осталось и теперь, когда предусматривается конецъ его. Все остается такъ, какъ бы ничего не было: реакціи нѣтъ, но нѣтъ и унизительныхъ и пагубныхъ для Россіи уступокъ. Польскіе патріоты приглашаются къ повиновенію и къ мирному пользованію прежде дарованными льготами. Манифестъ обѣщаетъ только продолженіе начатаго; излишняго въ немъ не сказано. Для Польши открыта новая политическая эра, но не въ тѣхъ обстоятельствахъ, въ какихъ въ **1815** г., подъ вліяніемъ Чарторыжскаго, открывалась политическая эра для Польши. Та же самая эра открыта и для всей Россійской имперіи. Польша, оставаясь въ соединеніи съ Россіей, будетъ слѣдовать наравнѣ съ ней одному и тому же ритму политическаго развитія. И тамъ и тутъ въ основу угла полагается сходственно задуманное мѣстное самоуправленіе; и тамъ и тутъ политическое развитіе должно идти изъ одинаковыхъ элементовъ и одиниковымъ путемъ. Указъ дополняетъ сказанное въ манифестѣ, и оба акта вмѣстѣ обнаруживаютъ общій планъ, который въ своемъ развитіи долженъ не разъединить обѣ страны, а напротивъ связать ихъ самыми надежными и прочными узами общаго интереса, при соблюденіи національной автономіи во всемъ, что можетъ быть разумно предоставлено ей, не подвергая опасности того общаго интереса, которымъ обѣ страны должны быть между собою тѣсно связаны.

Что же предстоитъ теперь дѣлать намъ, по прочтеніи Высочайшаго манифеста? Должны ли мы считать дѣло конченнымъ, успокоить наше патріотическое чувство и уснуть сномъ людей много потрудившихся и много надѣлавшихъ дѣла? Нѣтъ! Если когда, то теперь должно громко заговорить наше русское чувство. Теперь должны мы дать ему полный ходъ и полную силу его выраженію.

На насъ лежитъ долгъ показать Европѣ, въ какомъ единственномъ смыслѣ русское чувство понимаетъ этотъ манифестъ, и предупредить иныя толкованія.

(Сообщено).

---

przed bagnetami i kulami? Widowiska, które przedstawiano dla Europy na ulicach warszawskich, rzeczywiście były bardzo efektowe i publiczność europejska przyklaskiwała im z zapałem. W saméj rzeczy tłumy bezbronnego narodu, w téj liczbie kobiéty i dzieci nieustraszenie gromadziły się przed szeregami wojsk, gotowe na śmierć i wzywając jéj ciosów. Jakież to skarby zapału, zaparcia się i wolnego męczeństwa! Lecz gdzież się podziewały te skarby wówczas, gdy u żołnierzy naszych karabiny strzelały i bagnety nie żartem pracowały? Gdzie się wtedy podziewał niewstrzymany zapał do zapieczętowania krwią własną swoich wyznań? Gdzie się on znajdował wtedy, gdy mógł znaleźć dla się należyte zadosyćuczynienie? Niechajby wtedy ci kandydaci do męczeństwa przeszli się processjonalnie po ulicach, niechajby wtedy plunęli w oczy żołnierzom uzbrojonym i pośmieli się według nót przed domem namiestnika, niechajby wtedy... wówczas była zupełna i nieodzowna nadzieja otrzymać wieniec męczeństwa i przynieść w obec świata całego wielką ofiarę. Nie, wówczas ulice warszawskie były zupełnie spokojnie. Zapał do ofiary siebie zjawił się wtedy, kiedy niebyło kapłanów; męczennicy leźli na karabiny, kiedy kule w nich były zaklęte i oplwany żołnierz musiał milczkiem obcierać się, połykając obrazę czci wojskowéj. I jakaż to wrzawa podjęła się na cały świat, kiedy po niesłychanych zelżeniach, którym uległy wojska, wzięły się one do broni, straciwszy cierpliwość!

Cuda biernego sprzeciwieństwa nieomieszkały ustąpić miejsca bardzo czynnym objawom. Pewien znakomity patrjota polski wyraził efektową myśl, iż polskie powstanie obejdzie się na ten raz bez broni i utrzyma się tylko siłą ofiar. Znakomity patrjota zanadto pośpieszył z pochwałą. Zaczęły się pokątne knowania, tajemne morderstwa i mnóstwo rossyjskich żołnierzy, zdradziecko napadnięci zostali pojedyńczo zamordowani. Święci męczennicy chcieli sprawić noc ś. Bartłomieja i nieszpory sycylijskie w dziewiętnastém stuleciu e n p l e i n e E u r o p e, przy powszechném kadzeniu humanitarnym i filantropijnym ideom, pod zarządem najskłonniejszym do ustępstw i najlżejszym, jaki tylko kiedykolwiek był w kraju polskim. Nareszcie, jak wiadomo, zjawiły się w Polsce dwa rządy, jeden jawny, drugi tajemniczy i pod przewodnictwem tego tajemniczego rządu zasiadającego po dziś dzień w Warszawie, wieszającego i rozstrzeliwającego nieposłusznych i rozsyłającego swe dekreta po całym kraju, nawet do głębi Rossji do ludu polskiego, rozpoczęło się powstanie. Ile ciemnych czynów spełniono, ile krwi rozlano, ile nieszczęść spadło na spokojnych mieszkańców! Tymczasem poruszyła się Europa i oto nagle kwestja polska przybrała ogromne rozmiary, kwestja, która tak niedawno była tylko przedmiotem ogólnego szyderstwa. Cóż się stało, i czego nagle zapotrzebowano? Polsce dany był zupełny samorząd i jéj narodowość zagwarantowano ulgami, o których ona ani marzy w Prusach lub Austrji: owoż, co się stało. A czegoż żądano? żądano zupełnéj samodzielności Polski z konstytucją **1815** roku i z dodaniem połowy Rossji, zażądano odebrać Rossji nietylko znaczenie wielkiego mocarstwa, ale też i wszelkie polityczne znaczenie, tak iżby rocznica jéj tysiąc-letniego istnienia stała się dla niéj stypą pogrzebalną. Słyszeliśmy te żądania, które z naiwną zuchwałością wygłaszano, i chyba tylko rossyjska nadzwyczaj bohaterska natura, mogła nie zaraz wybuchnąć i rozigrać się w burzę obrażonego uczucia narodowego... Mój Boże, coby to się odezwało u Francuza, Anglika, lub Niemca, żeby choć cośkolwiek podobnego u nich posłyszano! Nareszcie teraz zaledwie tylko poruszył się nasz Sielaninowicz ze swoją p l a g ą z i e m s k ą,—teraz kiedy już krwawy dramat ma się ku końcowi, kiedy żołnierz rossyjski zostawiony swemu własnemu patryotycznemu uczuciu dowiódł nareszcie powstańcom, że nie wszystko to są żarty...

Nie darmo powiada przysłowie, iż ruski człowiek silny jest rozumem tylnym: teraz już i nasze wykształcone towarzystwo, nasza szlachta i ludzie innych stanów poczuli i zrozumieli, że to nie są żarty. Uczucie patryotyczne nareszcie poruszyło się i w naszéj ogromnéj Rossji. Z tém wszystkiém i teraz jeszcze można usłyszeć dziwne czasami sądy ludzi bez zaprzeczenia uczciwych i przyjmujących do serca dobro swojéj ojczyzny. U nas w każdym wypadku jakoś dość powolnie obudza się czynność polityczna. My nawet bodaj gotowiby powiedzieć: „O, my nieustąpim ani piędzi posiadłości rossyjskich, chociażby przeciwko nam poszła Europa! Raczéj wszyscy zginiemy niż przystaniemy na haniebną umowę! Za to możemy spokojniej i obojętniéj patrzeć na polskie domagania się, tam gdzie one poprzestają na czysto polskiéj ziemi. Niechaj wszystkie żywioły polskie zbiorą się razem, niechaj obecna ziemia polska otrzyma o ile możności zupełną samodzielność państwową: niebędziemy mieli ztąd żadnéj straty, a wtedy Kwestja polska mogłaby być rozstrzygniętą spokojnie w sposób zadawalający. Teraźniejsze Królestwo Polskie czyli księstwo warszawskie z Poznaniem i Galicją mogłyby się połączyć i utworzyć jedną polityczną całość, przez co narodowość polska byłaby zaspokojona, a Rossja byłaby szczęśliwa z tego, iż z nią graniczyłoby państwo słowiańskie, z którémby ona była zawsze w bratniéj zgodzie i jedności.“ Ci którzy tak sądzą, zapominają o tém, iż Księstwo poznańskie już jest w połowie zniemczałe, i że Niemcy nie są tak wspaniałomyślni, jak my, a Galicja w połowie jest zaludniona pierwiastkowym ludem rusińskim, który mimo wszelki ucisk ze strony Polaków, mimo unję, przebiegle wymyślaną na połapkę dla Rossjan, pozostaje wiernym swéj narodowości i nienawidzi Polaków. Zapominają oni, że polskiego narodu niemasz w rzeczywistości, że jest tylko szlachta polska, że polska narodowość szuka nie swobody, lecz przewagi i panowania, że państwo polskie nie może się zadowolnić temi rozmiarami i tem znaczeniem, jakiebyśmy mu dać chcieli, iż wszelkie ustępstwo w tym względzie niebyłoby rozwiązaniem kwestji, lecz nową trudnością i skomplikowaniem, że wszelkie ustępstwo w tym względzie byłoby odpowiednią stratą dla Rossji i wcale nie usuwałoby, ale chyba zbliżało wojnę europejską. Mocarstwa europejskie po zachwianiu znaczenia naszego na wschodzie, nie byłyby od tego, żeby po przywróceniu Polski usunąć nas ze stanowiska wielkiego mocarstwa. Nie, nie zachodnich gubernji powinniśmy bronić,—o tych i mowy być nie powinno—my powinniśmy energicznie bronić swych praw co do Królestwa Polskiego. Hic Rhodus, hic salta.

Najwyższy manifest dla Królestwa Polskiego, obok łagodnego i pojednawczego tonu odznacza się nieugiętością. Dając przebaczenie powstańcom i zatrzymując w całéj mocy wszystkie nadane Polsce ulgi, manifest nieobiecuje nic więcéj nad prawidłowy rozwój zakreślonego naprzód planu. Powstanie i walka nie zrobiły żadnego widocznego działania na najwyższą rękę utrzymującą losy tego kraju; ona się nie zachwiała i teraz jak było przed powstaniem, tak też zostało i teraz kiedy, się już przewiduje koniec onego. Wszystko zostaje tak jakby nic nowego nie zaszło: niemasz reakcji, lecz też niema poniżających i zgubnych dla Rossji ustępstw. Patryoci polscy wzywają się do posłuszeństwa i spokojnego używania ulg uprzednio nadanych. Manifest obiecuje tylko dalszy ciąg początku: nadto nic w nim nie powiedziano. Dla Polski otwarta nowa polityczna era, lecz nie w tych okolicznościach, jak w **1815** r. pod wpływem Czartoryskiego otwierała się polityczna era dla Polski. Ta sama era otwarta jest też dla całego Cesarstwa rossyjskiego. Polska, zostając w połączeniu z Rossją, będzie z nią narówni postępować w tym samym rytmie politycznego rozwoju. Jak tam, tak też i tu kamieniem węgielnym stanie obmyślany miejscowy samorząd; jak tam, tak i tu rozwój polityczny powinien iść jedną drogą przy jednostajnych żywiołach. Ukaz dopełnia to, co powiedziano jest w manifeście i obadwa akty razem wykazują ogólny plan, który w swym rozwoju powinien nie rozłączyć dwa kraje, lecz przeciwnie złączyć je najtrwalszym węzłem ogólnego interesu przy zachowaniu narodowéj autonomji, we wszystkiém co może być jéj rozumnie dozwolono, nie narażając na niebespieczeństwo tego ogólnego interesu, którym obydwa kraje powinny być ściśle ze sobą połączone.

Cóż nam teraz robić pozostaje po przeczytaniu Najwyższego manifestu? Czy mamy uważać rzecz za skończoną, uspokoić nasze patryotyczne uczucie i zasnąć jak ludzie, którzy się bardzo napracowali i wiele już zrobili? Nie ? Jeżeli kiedy, to mianowicie teraz powinno głośno przemówić nasze uczucie rossyjskie. Teraz dopiéro powinniśmy rozruszać go zupełnie i nadać zupełną siłę jego wyrazowi.

Na nas polega obowiązek pokazać Europie, w jakim jedynym sensie uczucie rossyjskie pojmuje ten manifest i uprzedzić inne rozumowania. (N a d e s ł a n o).

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 38).

Ledi Izabella poczuła, że krew jéj uderzyła do głowy, że serce silniéj bić zaczęło i boleśnie się ścisnęło, jak gdyby dotknięte żądłem zazdrości. Nie jest w naturze kobiety przyjmować zimno i obojętnie podobne odkrycia, które bardzo często rodzą wątpliwość i zmuszają ją zapytać siebie: czy w istocie ona jedna tylko posiada serce męża?

Ledi Izabella, nie odpowiedziawszy ani słowa, zeszła na dół do bawialnego pokoju. Stała z Barbarą we framudze okna, oczekując Carlisla, który ukazał się w alei. Wkrótce podszedł do okna i kiwnął im głową. Izabella nie mogła niezauważać wzruszenia, które opanowało Barbarę na widok zbliżającego się jéj męża.

— Nareszcie odwiedziłaś nas pani — zawołał adwokat, wchodząc do pokoju i zbliżając się do Barbary Gar, ażeby ścisnąć jéj rękę.— Sądziłem, że nigdy już pani u nas nie będziesz! A ty moja droga — rzekł Carlisle nachylając się do żony — jak się masz?

Izabella czekała pocałunku. Czy mógł Carlisle uczynić to przy Barbarze? Nie. Ale Izabella była w takiém usposobieniu, że wytłómaczyła to sobie inaczéj.

Po obiedzie Kornelja poszła z Barbarą do parku. Poprowadziła ją nie dla tego, ażeby pokazać wspaniałość East-Line, piękne kwiaty, oranżerje pełne rzadkich roślin. Nie, zaprowadziła ją do ogrodu do szparagów i ogórków. Wkrótce to się sprzykrzyło Barbarze. Wolałaby zostać z Carlislem; a choć pojmowała, że człowiek ten był mężem drugiéj i że ona niema prawa mieć żadnéj nadziei, jednak serce jéj biło uporczywie dla niego.

— A jakże się ona pani podoba?— nagle zapytała Barbara, zwracając z łatwością rozmowę na Izabellę.

— Więcéj niżem się spodziewała — odpowiedziała Kornelja.— Sądziłam pierwiéj, że to będzie kobieta z pretensjami, kokietka; że będzie grała rolę wielkiéj pani. Ale przeciwnie: jest miła, pełna prostoty i całkiem zajęta mężem.

— To może znudzić — powiedziała Barbara.— Co ona cały dzień robi?

— Nic nie robi— odpowiedziała z gniewem Kornelja.— Trochę śpiewa, trochę czyta, przyjmuje wizyty, i tak czas przechodzi. Po śniadaniu bawi się z mężem, osypuje go pieszczotami, a on oddaje się temu z rozkoszą i zapomnieniem i zawsze się spóźni do biura.

— To bardzo naturalnie — powiedziała Barbara, starając się być ciągle obojętną.

— Naturalnie!— ostro zauważała Kornelja;— powiedz lepiéj to głupio! Zresztą ja im nie przeszkadzam; wieczorami szczególniéj, obchodzą się bez mego towarzystwa. Wczoraj jeździli gdzieś z wizytą pocztą, wrócili o siódméj wieczór, musiałam na nich czekać z obiadem. Po obiedzie Archibald uskarżał się na silny ból głowy i położył się u siebie na kanapie. Izabella poniosła mu herbatę, zostawiwszy swoją filiżankę na stole. Otworzyłam drzwi, i wiesz co postrzegłam? Klęczała przed swoim ubóstwionym małżonkiem, przykładając mu do skroń, do nosa, do czoła batystową chusteczkę umoczoną w wodzie kolońskiéj! Pytam się ciebie, czy to rozsądnie tak pieścić człowieka!? Nie takem się z nim dawniéj obchodziła! Kazałam mu wypić wielką szklankę senesu z sodą, pójść wcześniéj spać, a nazajutrz był zdrowiuteńki.

Tutaj zatrzymała się Kornelja, ażeby wygderać ogrodnika, za to, że nie spełnił jéj rozkazów. Wieczór przeszedł niepostrzeżenie i kiedy wybiła dziesiąta, Barbara się zerwała.

— Niewiedziałam, że już tak późno — zawołała;— pewno już przyszli po mnie.

Carlisle zadzwonił, ale pokazało się, że nikt po pannę Gar nie przychodził.

— A więc Piotr mnie przeprowadzi. Mama pewno się już położyła, a ojciec mógł o mnie zapomnieć. Nie chcę przyjść gdy już drzwi będą zamknięte.

— Jak się to już raz wieczorem zdarzyło!— dodał Carlisle znaczącym głosem.

Miał tu na myśli spotkanie się Barbary z bratem swoim; ale teraz każde wspomnienie było dla niéj ciężkie i rysy twarzy jéj zmieniły się pod wpływem tego wspomnienia.

— Archibaldzie — zawołała rozogniona — Archibaldzie! nie wspominaj mnie o przeszłości.

Izabellę zdziwiła ta mowa.

— Czy może mię Piotr przeprowadzić?— znowu spytała Barbara.

— Nie, już za pózno, ja sam lepiéj panią przeprowadzę.

Serce Barbary silnie zabiło. Biedne to serce biło jeszcze mocniéj, gdy Carlisle wychodząc podał jéj rękę.

Pomimo ciemności, wieczór był prześliczny. Milcząc szli przez park, późniéj drogą, a wszedłszy na pole znaleźli się przed ogrodzeniem z kolczastych krzaków, z drugiéj strony tego ogrodzenia była ścieżka, prowadząca przez pole graniczące z majątkiem sędziego; Barbara zatrzymała się.

— Czy pójdziemy polem?— zapytał Carlisle.— Trawa wilgotna i to najdłuższa droga.

— Tak jest, ale przynajmniéj unikniemy pyłu.

— Niech i tak będzie— rzekł adwokat,—kilka minut mniéj lub więcéj nie zrobią różnicy.

On już myśli jak do niéj wrócić, pomyślała Barbara, on umiera z niecierpliwości. Zamilknij biedne me serce, albo pęknij na części!

Carlisle przeskoczył przez ogrodzenie, pomógł przeskoczyć Barbarze i znowu podał jéj rękę.

Są chwile w życiu, kiedy kobiéta chętnie pozwala sobie złamać wszelkie przyzwoitości, wyrzekając się swéj godności. Chwile te rzadko się zdarzają, ale zdarzają się jednak. Rozumie się, że nietrzeba szukać przykładu w zimnych i skrytych naturach kobiet, ale u kobiet unoszących się, zapalających się, otwartych i niezdolnych do udawania. Taką była Barbara. Miłość, jaką czuła dla Carlisla, zazdrość dręcząca ją od chwili kiedy się o jego ożenieniu dowiedziała, uczucie wstydu i znękania, które się w niéj przebudzało na wspomnienie o marzeniach, którym się tak lekkomyślnie poddawała, wszystko to bezwiednie błąkało się w jéj duszy, drgało w jéj żyłach wstrętem i nienawiścią. Wszystko co przez dzisiejszy wieczór widziała— to szczęście, którego była świadkiem, ta wyszukana troskliwość, którą Carlisle otaczał żonę swoją, wszystko to doprowadziło jéj mózg do nadzwyczajnego rozdrażnienia. A Carlisle szedł ciągle, rozmawiając o rzeczach nic nieznaczących, kręcąc się koło jednego przedmiotu. Nie podejrzewał, że nad głową jego zbiera się burza, i że zaraz wybuchnie.

— Barbaro— zapytał adwokat— czy zaczął już twój ojciec kosić siano?

Barbara milczała, zdało się, że chce przytłumić swe namiętności. Carlisle mówił daléj:

— Pytam się, Barbaro, czy już u was koszą?

Barbara nie odpowiedziała! Nakoniec ze ściśniętych jéj piersi wyrwało się gorzkie łkanie.

Część Nieurzędowa.

OD REDAKCJI.

Na ponawiające się ciągle, szczególniéj ze strony Kowieńskich prenumeratorów naszego pisma, dotkliwe wyrzuty, za nieregularne i spóźnione odbieranie lub też za zupełne niedochodzenie numerów Kurjera—odpowiadamy publicznie, że na nas w tym względzie żadna nie ciąży wina, gdyż numera w dzień wyjścia gazety oddają się do miejscowego pocztowego kantoru dla wszystkich bez wyjątku prenumeratorów. Przyczyny tych przykrych dla nas zażaleń muszą leżeć gdzie indziéj, albo w nieregularności miejscowych urzędów pocztowych, albo w okolicznościach wstrzymujących obecnie prawidłowy bieg poczt.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

LONDYN, sóbota 18 kwietnia. Ostatnie wiadomości z New-Yorku są z dnia 5 kwietnia.

Wyprawa przeciw Hainesbluff nie powiodła się i wróciła do Youngs-Point. Farragut opanował niedaleko Wicksburga łódź kanonjerską należącą do oderwańców. Mówią, że w stanach wolnych mają ustać zaciągi negrów do wojska.

KONSTANTYNOPOL, sóbota 18 kwietnia. Sultan opuszcza dziś Aleksandrję. Mówią, że mniemani następcy Skander-Beja zabierają się wtargnąć do Albanji, i mają wypłynąć z Neapolu. Gabinet włoski w tym przedmiocie dał rządom zaspakajające uręczenia. W tych dniach czekają z Paryża nadejścia 30 miljonów franków, jako piérwszéj raty nowéj pożyczki.

Otrzymano tu ostateczne sprawozdanie belgradzkiéj wojennéj komissji.

MONACHJUM, sóbota 18 kwietnia. G a z e t a b a w a r s k a, w urzędowéj swojéj części pisze:

„Rząd bawarski, ufny w zaręczone prawa dynastji bawarskiéj na tron grecki, niewystąpił dotąd z żadną protestacją, ale kandydatura książęcia Wilhelma duńskiego, zmusza go przerwać milczenie. Rozesłany został okolnik do wszystkich agentów dyplomatycznych bawarskich, nakazujący im obronę spraw dynastji bawarskiéj przeciw wszelkiéj czynności, mającéj też prawa nadwątlić.“

LONDYN, niedziela 19 kwietnia. Donoszą z New-Yorku 8 kwietnia, że flota związkowa opuściła Port-Royal i że w Charlestown niema zarazy. Wybuchnęły zaburzenia w Richmond z powodu niedostatku żywności, ale spokojność została przywrócona.

Podług rozszerzonéj pogłoski, wojska jednoty miały wylądować w Seabrook niedaleko Charlestownu i zająć poblizką tego miasta wyspę Coles.

BERLIN, poniedziałek 20 kwietnia. G a z e t a w i e d e ń s k a ogłasza, w swojem wydaniu wieczorném, tekst depeszy przesłanéj przez hr. Rechberg ministrowi austryjackiemu w Kopenhadze i dodaje, że wkrótce po przesłaniu téj depeszy baronowi Brenner von Felsach, na żądanie gabinetu pruskiego, wyprawiono nowe instrukcje, zalecające przedstawicielowi Austrji złożyć rządowi duńskiemu, razem z ministrem pruskim notę podobną co do formy, domagającą się zachowania praw istniejących w Holsztynie.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— BIBLJI ŁACIŃSKO-POLSKIEJ, wychodzącéj tu nakładem zasłużonéj firmy Józefa Zawadzkiego, ukazała się temi dniami tomu drugiego część druga. Zawarto w niéj księgę Psalmów, Przypowieści, Ekklezjastesa, Pieśń nad pieśniami, księgę Mądrości i Ekklezjastyka. Na tym ogromnym, górą tysiąc stronic wielkiéj ósemki obejmującym tomie drugim, ukończoną została piérwsza połowa całego wydania Pisma świętego, podług Wulgaty i przekładu Wujka z obszernym komentarzem ciągłym Menochjusza w przekładzie ks. Kozłowskiego. Druk tego kolosalnego przedsięwzięcia trwa bez przerwy, i spodziewać się można, że w roku przyszłym całe dzieło ukończoném zostanie.

— Piszą z KANIOWA:— Zaprzestanie wypłaty nietylko kapitału, ale nawet i procentów, stało się u nas już starym zwyczajem. To pociągnęło za sobą zawieszenie wszelkich czynności i odłożenie ich na czas nieoznaczony. Kredytu nie znaleźć ze świécą, gospodarstwo rolne podupada coraz bardziéj, fabryki stoją bezczynnie, a kilka cukrowarni zupełnie zamknięto. Mączkę cukrową sprzedają tu po rub. 6 do 6 rub. 35 kop., byle tylko jakkolwiek dostać grosza. Od kilku tygodni mamy prześliczne dni ciepłe przeplatane zimnemi nocami. Oscyllacja ciepła jest bardzo znaczna: w nocy mrozy dochodzą do 4 stopni, a we dnie w południu ciepło sięga stopni 12. Gospodarze z takich przeskoków temperatury obawiają się szkodliwego wpływu na urodzaj.

— „PIEŚNI, DUMEK i SZUMEK ludu podolskiego, ukraińskiego i małoruskiego“, spisanych i podłożonych pod muzykę przez p. Ant. Kocipińskiego, wyszły obecnie piérwszéj seciny dziesiątki siódmy i ósmy, ułożone równie jak poprzednie do śpiewu z fortepjanem, do samego śpiewu i do saméj gry na fortepjanie. Znakomita ta w całém znaczeniu praca ziomka naszego dostatecznie już sama siebie zaleciła w wydanych poprzednio zeszytach, którym obecne w niczém nie ustępują.

— Tegoroczne KONTRAKTA W DUBNIE, za przykładem kijowskich, bynajmniéj niedopisały. Zgromadzenie było dość liczne, ale obroty handlowe nader szczupłe. Towarów przywieziono było na 68,770 rub., sprzedano zaś zaledwie na 12,855 rub. Gospodarstwo wiejskie dostarczyło: 240 koni na 4,200 rub., sprzedano na 1,100 rub.; bydła rogatego sztuk 130 na 630 rub,, sprzedano na 230; powozów 14 na 1,550 rub., sprzedano na 250; wełny 1,000 pudów na 13,000 rub. po cenie od 10 do 20 rub., sprzedano wszystko; pszenicy 10,000 korcy na 32,000 rub. po 3 rub. 50 kop. do 4 rub. za korzec, sprzedano wszystko; żyta zaledwie na 250 rub. i całe sprzedano; owsa na 1,200 rub., sprzedano cały; słoniny z Podola 1,300 pudów na 5,100 rub., sprzedano na 3800 rub. Całość obrótów kontraktowych przedstawia następujące cyfry: dostarczono z po za obrębów miasta na sprzedaż rozmaitych przedmiotów na 125,270 rub.; sprzedano 68,220; umów przed aktami zawarto na 47,450 rub. Co do zbiegowiska ludności, zjechało się było na kontrakta posiadaczów ziemskich 279, szlachty nieosiadłéj i urzędników 233, kupców i rozmaitych przemysłowców 214. Ogół przyjezdnych wynosił 754 osoby, a w téj liczbie fotografów 4, akrobatów 8, muzyk 1. Wszyscy niemal przyjezdni składali się z mężczyzn, gdyż kobiet zaledwie 22 policja naliczyła. Zabaw żadnych, teatru, ani koncertów nie było. Dawane przez akrobatów pod dyrekcją Niemca Maddra przedstawienia sztuk łamanych, kosztów nawet nie pokryły.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

ROLNIK POLSKI PRZEZ ZYGMUNTA GAWARECKIEGO I ALBINA KOHNA.

— W roku zeszłym p. Gygmunt Gawarecki wzbogacił naszą literaturę rolniczą wydaniem dwóch dzieł: 1)Rośliny pastewne;i 2)Włościanin polski— dziełko dla użytku gospodarzy mniejsze posiadłości mających i dla niższych szkół rolniczych wielce przydatne. O r o ś l i n a c h p a s t e w n y c h mówiliśmy obszernie w swoim czasie, dziś tylko nadmieniamy, że dzieło to należy do rzędu tych, jakiemi i zagraniczna literatura rolnicza niewielu poszczycić się może, i gdyby p. Gawarecki (którego prace wszędzie napotykamy) nic więcéj oprócz dzieła o Roślinach pastewnych nie napisał, jużby przez to jedno nabył prawa dobrze zasłużonego krajowemu rolnictwu pisarza nosić miano.

Dziś spotykamy się ze świeżą pracą, ale już pracą zbiorową pp. Zygmunta Gawareckiego i Albina Kohna, pod tytułem R o l n i k p o l s k i, nakładem Dzwonkowskiego w Warszawie, pod koniec roku 1862 wydaną.

Obszerne to dwu-tomowe dzieło ozdobione wielu rycinami, obejmuje ogrom przedmiotów, bo całą agronomję, mechanikę rolniczą, rachunkowość, administrację; uprawę wszelkich zbóż i roślin gospodarskich i fabrycznych, użycie i przygotowanie nawozów tak stajennych, jak wszelkich mineralnych i sztucznych; uprawę łąk i pastwisk, drenowanie; statykę rolniczą, ogrodnictwo, hodowlę wszelkich zwierząt gospodarskich, jedwabnictwo, rybołówstwo, aklimatyzację, leśnictwo, torfiarstwo, cegielnictwo, budownictwo, technologję wiejską, ogrodową i leśną z dodaniem przy każdym dziale wyliczenia celniejszych autorów krajowych i obcych, o tym przedmiocie traktujących. Dzieło to tak obszerne treścią zasługuje na szczegółowe rozpatrzenie i sąd krytyczny, co właśnie jest celem naszego rozbioru.

W przedmowie autora spotykamy się z pięknem zestawieniem stanu obecnego naszego krajowego gospodarstwa ze stanem kwitnącym dawnych gospodarstw naszych i z możliwem wytknięciem głównych przyczyn upadku, mamy tu streszczoną niemal historję polskiego rolnictwa. We wstępie spotykamy się z nazbyt już ogółową definiją, że „Gospodarstwo w najobszerniejszem wzięte pojęciu, oznacza urządzenie mienia swego podług zasad zdrowego rozsądku.“ Jest to ogólnik tak rozciągliwy, że zbywa mu z tego powodu na wszelkiéj doniosłości. Piérwszy rozdział traktuje. „O człowieku uważanym ze względu na gospodarstwo wiejskie. Tu określa się stanowisko właściciela, rządcy, oficjalistów, służących, włościan, ich wzajemne obowiązki, stosunki i t. d., cały ten rozdział poświęcony więcéj kwestji moralnéj, i pod tym względem nie odpowiada założeniu, a swoją rozwlekłością i ustawicznem powtarzaniem się, zakrawa więcéj na gawędę przeplataną czasami wykrzyknikami lub oklepanemi dykteryjkami. Już to zbaczanie od przedmiotu i chęć popisywania się z deklamacją na każdym kroku napotkać tu można: stoimy sobie nieraz najspokojniéj przy kupie kompostu, lub nalewamy do beczek lachę z gnojowiska, zda się, że i zajęcie i przedmiot nie do exaltacji, aż tu ni stąd, ni z owąd, jak ci autor sypnie jak z rękawa sążnistą orację pełną patetyczności, to i o kompoście i gnojówce zapomnisz. Podobne, źle obliczone effekciki nie tylko że nie dodają wartości, ale osłabiają powagę dzieła, które jako specjalne, przedmiot ściśle i spokojnie traktować powinno.

Dział o rachunkowości gospodarskiéj jest wcale dobry, szkoda tylko, że oprócz rachunkowości podwójnéj, niezaprzeczone mającéj zalety, lecz według nas, dla większych tylko gospodarstw przystępnéj, bo wymagającéj utrzymania osobnego i zdolnego buhaltera, autor nie podał zasad i wzorów rachunkości tabellarycznéj i kwitarjuszowéj dla każdego dostępnéj i niemniéj dobrze jak szczególniéj ostatnia, całość i szczegóły kontrolującéj.

Dział o machinach i narzędziach rolniczych obejmujący konstrukcję, użycie, zalety i wady wszelkich narzędzi i machin gospodarskich, z dobremi rysunkami każdego opisywanego narzędzia lub machiny, napisany ze znajomością rzeczy i praktycznym poglądem, ma swoją niezaprzeczoną wartość i za tę pracę autorowi wdzięczni bardzo jesteśmy, bo ona oznajomi ogół z mechaniką rolniczą, nauczy gospodarzy umiejętnego użycia i trafnego, t. j. stosownego do miejscowości wyboru narzędzi i machin, czego nam dotąd bardzo brakowało.

Ziemioznawstwo, czyli rozpoznawanie części składowych gruntu i ogólna ich z tego względu klassyfikacja dość ogólnie traktowana, lecz znów uprawa mechaniczna gruntu wyłożona gruntownie, jasno i żaden szczegół istotnie pominiętym nie został. To samo wyrzec możemy o uprawie szczegółowéj zbóż i roślin gospodarskich, gdzie tylko chyba brak uwzględnienia niektórych warunków klimatologicznych różnych miejscowości naszego kraju zarzucić można, co przecież przez każdego gospodarza czytującego to dzieło, znającego swoję miejscowość i klimat, właściwie uwzględnioném być winno. Tu autor był, że tak powiem, we właściwém polu i dla tego zadaniu podołał. Inaczéj się rzecz ma, gdy przystępuje z kolei do określenia i wyboru różnych systematów gospodarstwa; tu znów wpada w gadatliwość i nagromadziwszy tysiące drobiazgów,rzeczy najgłówniejsze pomija, tak, że przeczytawszy kilkanaście kartek, nie wiemy co to jest płodozmian, jakie jego zasady, jaki stosunek ogółowy produkcji roślinnéj i zwierzęcéj zachować należy, jak to się wylicza, aby nie robić na chybił trafił, jak sobie radzić w czasie przejścia, jak przechodzić powolnie bez strat, a jak forsownie, gdy tego potrzeba wymaga lub kapitał dozwala,—nic się tam tego nie dowiemy, oprócz ogólników, a za to w końcu autor raczy nas tysiącem recept, z których dość przytoczyć kilka, aby mieć pojęcie o teoretycznym i praktycznym sposobie zapatrywania się na ten ważny, bo będący summą całéj nauki przedmiot, np. str. 344 na gruntach lekkich, obawia się autor, aby pole n i e z d z i c z a ł o po dłuższém, jak dwuletnie pastwisko, i daje kilkanaście rotacij, z których bierzemy piérwszą lepszą:

Recipe:
1. Ugor pastwiskowy (sic)?
2. Kartofle na silnym nawozie (?)
3. Żyto (?)
4. Pastwisko.
5. Pastwisko.
6. Żyto.
7. Tatarka (?)
8. Żyto (?)

lub też
1. Kartofla na silnym nawozie (?)
2. Żyto (?)
3. Żyto (może być i jare) (?)
4. Pastwisko.
5. Pastwisko.
6. Żyto.
7. Owies.

dalej znów
1. Łubin, tatarka i mieszanka na nawozie.
2. Żyto z białą koniczyną.
3. Biała koniczyna.
4. Kartofle (?)
5. Żyto (?)
6. Pastwisko.
7. Pastwisko.
8. Żyto.

Na pole, gdzie rodzi koniczyna.
1. Żyto na zieloną paszę na nawozie.
2. Żyto z koniczyną.
3. Koniczyna (?)
4. Żyto.
5. Owies i kartofle (?)
6. Pastwisko ugorowe (?)
7. Żyto.
8. Wyka na ziarno na gnoju lub bob(?)
9. Żyto (?)
10. Wyka na ziarno (?)

i znów
1. Ugor nawożony—owies
2. Rzepak zimowy, kartofle na nawozie, wyka lub bob (?)
3. Żyto—owies (?)
4. Koniczyna (?)
5. Żyto (?)
6. Pastwisko (?)
7. Żyto (?)
8. Mięszanka (?)
9. Żyto (?)
10. Owies—pastwisko (?)

Lecz dość tego, niebylibyśmy w stanie przytoczenia i dziesiątéj części tych recept, a żaden chemik nierozebrałby powstałéj stąd mikstury, tak, jak żaden rolnik nie znajdzie w tych rotacjach jakiejkolwiek naukowéj lub praktycznéj podstawy. Nie potrzebują one zda się uwag, boć błędy na każdym kroku rażące a raczéj nic tu szczegółowo nierazi, bo całość jest błędem; z niedowierzaniem patrzymy na to i pytamy mimowoli, czy to nie mistyfikacja i umyślne chyba parodjowanie wszelkich zasad, jakie nauka zdobyła, a praktyka w czyn wprowadzić zdołała.

Dział o nawozach nie wyczerpuje należycie przedmiotu, szczególniéj obhodzenie się z nawozami stajennemi w różnych miescowych okolicznościach, ich stopień rozkładu, jaki gdzie i kiedy użytym być powinien, własność dłuższego lub krótszego działania w gruncie odnośnie do gatunku nawozu i gruntu zbyt pobieżnie jak na przedmiot tak ważny traktowane, zwłaszcza gdy się o rzeczach mniéj ważnych tak szeroko nieraz rozprawia.

W uprawie łąk i pastwisk spotykamy znów autora w właściwym sobie żywiole i dział ten za sumiennie i szczegółowo opracowany uważamy.

Tom piérwszy kończy autor treściwym traktatem o chorobach roślin i próbką statyki rolniczéj. Podjęcie tych przedmiotów tak u nas mało jeszcze dotykanych, za istotną zasługę autorowi poczytać należy. Na tém kończymy przegląd temu piérwszego „Rolnika polskiego, w następnym przeglądzie przystąpimy do tomu drugiego, który rozpoczyna hodowla zwierząt gospodarskich.

T. S.

Bracia Chotomscy i Korenowicz w Królewcu i Londynie.

Królewiec 15 kwietnia 1863 r.

Od 1-go b. m. mamy tu piękną pogodę i coraz cieplejsze powietrze w dzień, w nocy lekkie przymrozki. Dowozy z prowincji jednakże tylko z początkiem miesiąca obfitsze, lecz powoli ustają one Export z Ameryki z marca o 11278 winspli (1409¾ beczek lit.) mniejszy aniżeli w r. 62 o te czasy. Z portów Hamburga i Liverpoolu odpływ znalazł się do Portugalji na pszenicę. Ceny w Anglji—nie podnoszą się, w nadziei dowozów obfitych w maju i czerwcu, które prawdopodobnie ominą wyczekujących. Targi kontynentalne orzeźwiają się stale. Ceny najwyższe w Hamburgu za pszenicę $^{129}/_{130}$ wagi hol. płacono do 90 Tal. w Antwerpji 90—91, w Hull 87½, w Wakefield 82½, w Szczecinie 68—70, w Gdańsku 78, w Królewcu 68 do 72 Tal. za 25 szefl. pr. czyli 3 beczki prawie. Żyta ceny najwyższe w Amsterdamie 61—62 tal. w Hamburgu 60—62, w Antwerpji 50-52 Tal. w Królewcu obenie 38—41, w Gdańsku 45 i 46 tal. Ceny przewozu do Anglji 23½—25$^{4}/_{10}$ złp. za 25 szefli czyli 3 beczki pszenicy, do Antwerpji 27—28 złp., do Norwegji 29 złp. Przy porównaniu ceny przewozu a ceny sprzedaży na oddaleńszych targach—zysk oczywisty dla producenta. Z artykułów mających obecnie i nadal łatwy odpływ, są podkładki pod szyny kolei żelaznej, ofiarujemy się każdego czasu, kilkakroć sto tysięcy tychże sprzedać. Podkładki te z sosnowego drzewa a) 10" w kwadrat $8^{11}/_{12}$ stóp ang. dług, po 6 złp. 18 gr. sztuka b) 9" w kwadrat po 4 złp. sztuka, c) 10" okrągłe $8^{11}/_{12}$ stóp ang. dług. po 2 zł. 15 gr., dd. półokrągłe 11" po 2 zł. 9 gr. sztuka. Producenci wełny o straty przyprawiani bywają, nie miarkując przy ugodzie, że mogą być jedynie obowiązani do 106 funtów wagi celnej, godząc się na 1 Cent.—do naddania 4—5% nadto nikt ich zmusić nie może. Cena targów wrocławskich i berlińskich na średnią polską i rossyjską wełnę wypadła na 68—76 Tal.

Za 100 funt: żywéj wagi wołowiny cena, stosownie do gatunku towaru, 15, 13, 11 i 9 Tal.

Za 100 — — — wieprzowiny 14—15 Tal.

Wedle ukazu z 26 marca r. b. wolno odtąd lądem i morzem, wwozić tak surowy cukier jak i rafinowany melony, opłacając po 2½ r. s. od puda i po 4½ morzem.

Okolnik cen zbożowych na giełdzie naszéj:

Płacono	wagi holender.	za beczkę lit. rub.	kp.	rub.	kp
pszenicy jasnéj	117—130	17	14	21	58
„ ciemnej	125—126	19—	78	—	—
„ czerwon.	125— —	19—	12	—	—
żyta	119—120	12—	92	13	5
„	122—125	13—	34	13	85
jęczm. dużego	112— —	10—	29	—	—
„ małego	10⅖ 10⅚	9—	3	9	49
owsa	74— 75	6—	46	—	—
grochu białego	—— —	12—	66	13	91
„ zielonego	—— —	12—	13	13	91

Ruble a 30⅓ sgr. czyli za tal. 100 rs. 98 kop. 90.

ROZMAITOŚCI.

— Pierwsze wydanie Historji konsulatu i cesarstwa rozeszło się w 60,000 egzemplarzy, obecnie drukuje się już drugie wydanie.

— Co ci jest?— zawołał Carlisle.— Czy jesteś niezdrowa?

Niemogła dłużéj wytrzymać; porwał ją okropny nerwowy paroksyzm. Carlisle doprowadził ją do ogrodzenia i tu oparta na ręku jego mogła trochę przyjść do przytomności.

Barbara mężnie walczyła ze wzruszeniem swojém; stopniowo ustały gwałtowne łkania, ale nie mogła tak prędko przytłumić gniewu i nerwowego rozdrażnienia. Odtrąciła rękę Carlisla i oparła się o krzaki tworzące żywe ogrodzenie.

— Czy ci lepiéj Barbaro? Coby to było takiego?

— Coby to było!— zawołała młoda dziewczyna, dając wolny bieg dręczącemu ją wzruszeniu.— I pan jeszcze możesz się mnie o to pytać?

— Nie pojmuję pani. Jeżelim panią obraził, to pewno mimowoli i żałuję tego.

— A więc żałujesz? Nieprawda?— powiedziała urywanym głosem, gdy tymczasem nowe łkania wyrywały się z jéj piersi.— Cóż cię to obchodzi? Jutro umrę, co ci do tego? Alboż niemasz żony?

— Mów pani ciszéj— rzekł adwokał, niespokojnie się oglądając dokoła gdyż sądził, iż jeżeli kto tę scenę posłyszy, biedna Barbara nazawsze straci dobre imię.

— Jakto? mów ciszéj, powtórzyła Barbara w gorączkowym paroksyzmie— tak, chciałbyś mnie zmusić do milczenia. Co pana mój smutek obchodzi? A ja, Archibaldzie Carlisle, wolałabym być w grobie, aniżeli tak żyć, jak żyję od chwili twego ożenienia. Wiele cierpiałam i niemam już więcéj sił do zniesienia.

— Domyślam się już znaczenia słów pani— rzekł Carlisle, dziwnie zmięszany, a wewnętrznie przeklinając wszystkie kobiéty w świecie;— ale drogie dziecię moje, nie przypominam, abym z mojéj strony dał ci powód sądzić, że mam dla ciebie inne uczucia jak... przyjaźń...

— I pan śmiesz mnie to w oczy mówić! — zawołała Barbara z gniewem.— Śmiesz mnie wmawiać, że nic nie dało mi powodu domyślać się miłości twojej!... Dla czegożeś tak często nas odwiedzał? Dla czegożeś śledził mnie jak cień?— Dla czegożeś nakoniec darował mi ten medaljon— dodała odrzucając szal i pokazując łańcużek, który miała na szyi.

— Kochałem cię jak siostrę, Barbaro!

— Jak siostrę!— powtórzyła przeraźliwym głosem.— Bawiłeś się mną. Wziąłeś serce moje i rzuciłeś je.

— Przestań Barbaro, błagam cię. Przyjdź do siebie i zastanów się nad tém co mówisz. Jeżeli słowami i postępowaniem mojém mogłem ci dać powód do myślenia, że cię kocham, jestem w rozpaczy i błagam o przebaczenie....

Ale Barbara potrafiła uspokoić się już trochę. Gorączkowy ten zapał dochodzący do szaleństwa ustąpił miejsca niememu rozrzewnieniu.

— Pytam pana— przemówiła po niejakiéj chwili Barbara,—czy mógłbyś mnie kochać?

— Cóż mogę na to pytanie odpowiedzieć? Bądź rozsądną. Mówiłem ci już, że jak brat byłem do ciebie przywiązany.

— O! cierpienia moje niebyłyby tak wielkie, gdyby w East-Line nie mówiono o nas. Wszyscy myśleli, że będę żoną twoją, a dziś jestem przedmiotem ogólnego naigrawania się. Dla czegożem nie umarła raczéj, mój Boże!

— Uspokój się, zapomnij o tém co zaszło i bądźmy jak dawniéj bratem i siostrą. Wierzaj mi, Barbaro— mówił głosem wzruszonym i szczerym— otwartość twoja wcale nie zmienia mego dla ciebie szacunku.

Chciał przeleźć przez ogrodzenie, ale widząc, że Barbara stoi nieruchomie podszedł do niéj. Rzęsiste łzy spływały po jéj twarzy.

— Czy to panienka?— zawołał ktoś z drugiéj strony ogrodzenia.

To była jéj służąca Wilson. Pani Gar, nie wiedząc co myślić o tak długiéj nieobecności Barbary, posłała ją z drugim sługą na jéj spotkanie.

— Niepotrzeba już przeprowadzać mię daléj,— powiedziała Barbara.

— Doprowadzę cię aż do domu — odpowiedział Carlisle, podając jéj rękę.

Szli milcząc. Doszedłszy do sztachet Wilson poszła naprzód. Barbara miała czas przyjść do siebie i zastanowić się nad swojém dziwném postępowaniem. Nieprzyzwoitość sceny, wyznanie i wymówki, któremi osypała Carlisla, wszystko ją teraz poniżało i wstydziło. Carlisle zauważał jéj bladość i wymuszone położenie.

— Zapomnij co ci mówiłam,— rzekła ona z westchnieniem.

— Barbaro — powiedział adwokat, mocno ściskając jéj rękę.—Barbaro! Mam nadzieję, że prędko znajdziesz drugie serce, które więcéj warte będzie twojéj miłości, niż moje.

— Nigdy!—przerwała z zapałem— nigdy! Kto kochał tak jak ja kochałam, kocha raz w życiu! I potém i na starość, zawsze będę tą samą Barbarą Gar.

Carlisle nie mógł być obojętnym na to co posłyszał: dusza jego cierpiała. A jednak to wyznanie pochlebiało jego miłości własnéj. On kochał Barbarę, ale kochał po swojemu, nie tak jak kochał żonę. Zajrzał w głąb sumienia swojego i znalazł, że powinien był ostróżniéj postępować z Barbarą.

— Życzę jéj— mówił sam do siebie— życzę jéj prędzéj wyjść za mąż i zapomnieć o mnie. A pragnienie śmierci, Barbaro, jest niczém więcéj jak jedną z tych fantazij, które przychodzą do głowy młodym dziewczętom, lubiącym uchodzić i odegrywać rolę czułych....

— Archibaldzie!

Ten niespodzianny wykrzyknik, który zmusił Archibalda ocknąć się, wychodził z ust cienia stojącego pod jedném z drzew parku.

— To ty Izabello?

— Tak mój drogi. Wyszłam na spotkanie twoje, nie wracałeś tak długo! Czy dawno znasz Garów?

— O, dawno, Kornelja jest nawet ich krewną.

— Panna Gar piękna, nieprawdaż?

— Zapewne.

— Jesteś z nią w tak wielkiéj przyjaźni, że się dziwię jakeście się nie pokochali.

Carlisle nie mógł się wstrzymać od uśmiechu, szczególniéj po scenie, która przed chwilą miała miejsce.

— Dla czego milczysz, Archibaldzie,— rzekła Izabella wzruszonym głosem —. Czyś nigdy nie kochał Barbary?

— Kochałem raz w życiu i znalazłem moją ubóstwioną żonę!

(Dalszy ciąg nastąpi.)

— Cesarz austryjacki nadesłał do arcyksięcia Rainera własnoręczny list, o urządzeniu muzeum austryjackiego sztuk i przemysłu, w niem mają być zgromadzone rzadkie przedmioty z zamków, arsenałów, z uniwersytetu, z instytutu politechniczego i innych publicznych zakładów. Franciszek Józef pokłada nadzieję w patryotyzmie mieszkańców tak szlachty jako innych klass. Przy muzeum ma być urządzona fotografja i zakład gipsatur. Na ten cel ustanowiono pod prezydencją Karola Lewińskiego komissję, złożoną z pp. Zeidli. Gustawa Geidera i Rudolfa Eiterberga. Cesarz żąda, ażeby mu w najprędszym czasie podano statut tego zakładu.

— Liczba osób pobierających wsparcie w obwodach bawełnicznych w Anglji wynosi teraz 436,411 summa rozdana wynosiła miesięcznie 150,098 f. s. Komitety wsparcia dostarczyły 102,219 funt. sterl., resztę wzięto z podatku na ubogich. Obliczono, że komitet manchesterski ma jeszcze w kassie 420 tysięcy funtów; londyński więcéj niż 100,000; rozmaite komitety miejscowe 130,000; w ogóle 700,000 funt. sterl. mogących się użyć na ulżenie nędzy bawełnicznej. Te pieniądze wystarczą aż do końca jesieni; ale wówczas rzeczą jest niezbędną, aby parlament otworzył dla wyrobników sposoby zarobku.

— „Monitor" podaje następującą wzmiankę o winach węgierskich: Węgry wydają różne wina czerwone i białe w ogromnéj ilości. Po Francji, kraj ten najwięcéj na całéj kuli ziemskiéj dostarcza wina. Według statystyki rolniczéj stosunek Francji do Węgier w tym względzie jest jak 7 do 4. Dotąd szczególne położenie jeograficzne tego kraju stało na przeszkodzie rozwinięciu się jego stosuuków handlowych z innemi krajami. Przed dziesięciu laty, z małym wyjątkiem wszystkie wina węgierskie spożywane były w kraju. Jedyny wyjątek stanowił Tokaj, wino likierowe, białe i czerwone, mające wielką sławę za granicą. Królewskie stoły przed 200 laty, poczytywały to wino za wielką rzadkość. Małe pasmo gór tworzące okrąg gdzie wyrabia się wino Tokajskie, ma zaledwie powierzchni 8 kilometrów kwadratowych, a każdy stara się posiadać choć kawałek tego uprzywilejowanego gruntu. Przyczyną rzadkości tego wina, jest ta okoliczność, że wtenczas tylko jest doskonałe, kiedy winogrona wyschną na pniu, a ponieważ zdarza się to tylko w latach bardzo gorących, zatém dobry Tokaj tylko w nieregularnych odstępach może być otrzymywany; sok z winogron doprowadzony jest do najwyższéj esencji i z téj esencji wyrabia się wino. Przypisują temu winu zaletę, z powodu któréj, dla osób bogatych zawsze byłoby tanie, choćby najwyższą za niego płaciły cenę. Utrzymują, że posiada ono szczególną własność wzmacniającą dla osób w wieku podeszłym. Całe Węgry mogą dostarczyć tylko 2,000 butelek tego wina, przezroczystego i gęstego jak oliwa. Trzy najznakomitsze w Tokaju winnice, znane są na miejscu pod nazwą Aszu. Węgry dostarczają najlpesze wina czerwone i białe, które są tak bogate, że nie trzeba ich dolewać innemi winami. Kiedy sieć kolei żelaznych będzie ukończona, będzie można mieć te wina w zachodniéj Europie po bardzo umiarkowanych cenach. Dziś we Francji, w restauracjach sprzedają bardzo drogo, za prawdziwy Tokaj, wino pochodzące z winnic południowéj Francji gdzie starano się zaaklimatyzować zrazy z Tokaju.

— Pewien Anglik, amator i znawca starożytnych klejnotów, nabył ich dużo w Paryżu i wróciwszy do siebie przeglądał z przyjemnością swe skarby; mierząc śliczny złoty pierścień z epoki odrodzenia, zdejmując go przypadkiem zadrasnął się nim i schował do pudełka wcale niezwracając na to uwagi. W kilka dni Anglik zachorował tak mocno, że był zmuszonym sprowadzić lekarza, który znalazł, że pacjent jego jest otruty; dał mu więc natychmiast stosowne lekarstwo, a chory wrócił do zdrowia. Pierścień oddano do obejrzenia lekarzowi, który długo bawił w Wenecji i znalazł, że pierścień ten jest jeden z tych, który w Wenecji nazywano **pierścieniami śmierci**, których używano w czasie rzeczypospolitéj weneckiéj, kiedy tak często i łatwo można było otruć. W pierścieniu znaleziono parę lwich szponów napojonych najsilniejszą mineralną trucizną. Kiedy więc kto chciał pozbyć się nieprzyjaciela swego, mógł go otruć nieznacznie, na balu lub w towarzystwie. Dość było ścisnąć rękę po przyjacielsku i nieznacznie ukłuć szponami, a ofiary nazajutrz nie było.

— W Australji gąsiennice i inne owady tak się rozmnożyły, że utworzyło się towarzystwo: **przewiezienia do Australji wróbli**, dla wyniszczenia owadów. Ale to się nie udaje, ponieważ żaden wróbel nie może przeżyć morskiéj podróży. Teraz mają przewieźć tam wróble z Niemiec, sądząc, że te będą wytrwalsze od angielskich.

— W r. 1862, wypito w Anglji 47,060,009 butelek mocnych trunków, w Szkocji koło 16 miljonów, w Irlandji koło 9 miljonów, oprócz przywiezionego wina, za które wzięto cła 9,850,126 fun. ster. Płacono za butelkę mniéj więcéj po 2 szylingi i 3 pensy. (Szyling, 2 zł. gr. 4).

— Od początku domowéj wojny w Ameryce, dotąd zabito u federalistów 43,874 ludzi; raniono 97,029, wzięto w niewolę 68,218 i 250,000 umarło od ran lub z choroby; u oderwańców, zabito już 20,893 ludzi, raniono 59,615, wzięto w niewolę 22,169 umarło od chorób i z ran 120,000.

— Pewien młody człowiek, uchodzący za Brazylijczyka podróżował po Francji ze swoim służącym i niedawno został przyaresztowany w Paryżu, za kradzież. Stanął on w hotelu, zajął piękne mieszkanie i mając zamiar wyjechać, kazał podać rachunek, oświadczając, że zaraz zapłaci, ale postrzegłszy, że ma wyłącznie brazylijskie pieniądze, prosił ażeby mu przysłano wekslarza, a skoro ten stanął na oznaczoną godzinę z pieniędzmi i zastał tego pana w sypialnym pokoju w szlafroku, odliczył pieniądze i złożył je na stole; Brazylijczyk zaś zaprosił go do gabinetu, ale skoro tam weszli, przypomniał, że nie wziął klucza od biurka, wyszedł więc i zemknął, tymczasem mniemany służący sprzątnął już pieniądze wekslarza lecz niestety, policja ich w krótce ujęła.

— Sąd w Lipsku skazał bankiera Liberota na 18 miesięcy do domu poprawy, za oszukaństwa, których się dopuścił, spełniając obowiązki drugiego dyrektora ziemskiego banku.

O G Ł O S Z E N I A,

Отъ виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 7 марта состоявшагося, на удовлетвореніе денежной претензіи помѣщиковъ Игнатія, Іоахима и Николая Снадзкихъ къ помѣщику Степану Снадзкому по рѣшенію ошмянскаго уѣзднаго суда въ 493 р. съ процентами простираемой, подвержена въ публичную продажу принадлежащая ему Степану Снадзкому ¼ часть имѣнія Понаръ ошманскаго уѣзда во 2 станѣ состоящаго, заключающаго земли 173 ⅕ дес., оцѣненнаго по десятилѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ 3180 руб. и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи ошмянскаго уѣзднаго суда торгъ 13 числа мая мѣсяца сего 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ ошмянскомъ уѣздномъ судѣ Марта 13 дня 1863 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Секретарь *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* 1—192

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 27 февраля сего года состоявшагося, на предметъ прекращенія недолженствующаго существовать по закону традиціоннаго владѣнія жены губернскаго секретаря Антонины Ширмулевичевой, по переказу мѣщанина Зенкова, участками земли, выдѣленными изъ имѣнія Лущиковщизны помѣщицы Адамовичевой и удовлетворнія ее, Ширмулевичеву, присужденною неявочными рѣшеніями Лидскаго уѣзднаго суда суммою 1606 руб. 26 коп., подвержены въ публичную продажу упомянутые участки, лидскаго уѣзда въ 5 станѣ, состоящіе заключающіе земли 47 дес. 225 прутовъ, оцѣненные по десятилѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ 1050 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи сего правленія торгъ 13 числа мая мѣсяца 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконеною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Марта 12 дня 1863 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Секретарь *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* 1—183

Виленской губерніи Ошмянскій уѣздный судъ объявляетъ, что 13 числа мая мѣсяца 1863 года будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою на продажу трехъ участковъ земли около г. Ошмяны расположенныхъ, оцѣненныхъ въ 57 руб. сереб., принадлежащихъ коллежской ассесоршѣ Ѳеклѣ Валицкой. Почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться на означенное число въ присутствіе сего суда.

Засѣдатель Рачкевичъ.
Секретарь Равдовичъ. 1—190

Московская сохранная казна по положенію своему симъ объявляетъ, что въ оной будетъ продаваться, съ аукціоннаго торга, просроченное недвижимое имѣніе чиновницы 14 класса Клары Модестовны Важинской, заложенное 1849 года декабря 22 Могилевской губерніи, Климовицкаго уѣзда, въ коемъ поселено по 8 ревизіи въ селѣ Днесинѣ 130, деревняхъ: Сукрусилѣ 23, Михаловкѣ 31, Полымѣ 25, Ожогахъ 19 и Пожогѣ 32, итого 260 и на коемъ долга сохранной казнѣ числится 24,618 р. Имѣніе сіе будетъ продаваться со всею принадлежащею къ нему землею и всякимъ на оной строеніемъ и съ переводомъ долга сохранной казнѣ, кто пожелаетъ. О срокѣ же торга будетъ публиковано въ свое время. 1863 года февраля 26 дня.

Экспедиторъ *Мотезевъ.* 1—182

Wileński rząd gubernjalny niniejszém ogłasza, iż w skutku postanowienia swego 7 marca nastałego na zaspokojenie pretensji Ignacego, Joachima i Mikołaja Snadzkich do ob. Stefana Snadzkiego z decyzji Oszmiańskiego sądu powiatowego na 493 rub. z procentami oddaje się na licytację należąca do niegoż Stefana Snadzkiego ¼ część majątku Ponar w pcie Oszmiańskim w 2 cyrkule położonego, zawierającego gruntów 173½ dzies. oszacowanego podług 10-cio-letniéj przecięciowo czystéj intraty rocznéj 3180 rub. i termin téj licytacji naznacza się na 13 maja 1863 roku o godz. 11 z rana z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery téj sprzedaży dotyczące, mogą je znaleźć w Oszmiańskim sądzie powiatowym. 13 marca 1863 r.

Radca Giecołd.
Sekretarz Komar.
Nacz. st. Kodź. 1—192

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż skutkiem postanowienia swojego z d. 27 lutego roku bież. nastałego względem uchylenia nieprawnego tradycyjnego posiadania żony sekretarza gubernjalnego Antoniny Szyrmulewiczowéj, za przelewem mieszczanina Zienkowa uczątsków ziemi wydzielonych z majątku Łuszczykowszczyzny obywatelki Adamowiczowéj i opłacenia Szyrmulewiczowéj decyzją sądu powiatowego Lidzkiego przyznanéj summy 1606 r. 26 kop. sprzedawać się będą z licytacji rzeczone uczątski w Lidzkim powiecie w 5 cyrkule położone, zawierające ziemi 47 dzies. 225 prętów, oszacowane podług 10-cio-letniéj summy czystego dochodu 1050 rub. i na tę licytację naznaczono w izbie posiedzeń tegoż rządu termin 13 maja 1863 roku o 11 godz. z rana z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery, téj sprzedaży dotyczące mogą je znaleźć w 3 wydziale 8 stole tegoż rządu. 12 marca 1563 roku.

Radca Giecołd.
Sekretarz Komar.
Nacz. stołu Kodź. 1—183

Gubernji Wileńskiéj, Oszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 13 maja 1863 roku odbędzie się w urzędzie onego licytacja z prawnym we trzy dni przetargiem na sprzedaż trzech uczątsków gruntu niedaleko m. Oszmiany położonych, oszacowanych 57 rub. sr. należących do assesorowéj kollegjalnéj Walickiéj. Życzący brać udział raczą zgłosić się na ten dzień do urzędu tegoż rządu.

Assesor Raczkiewicz.
Sekretarz Rawdowicz. 1—190

Moskiewska kassa zachowawcza z postanowienia swego niniejszém ogłasza, iż w onéj odbędzie się licytacja na niewykupiony majątek nieruchomy urzędniczki 14 klassy Klary córki Modesta Ważyńskiéj zastawiony 1849 roku 22 grudnia, gubernji Mohylewskiéj Klimowickiego powiatu, w którym podług 8 rewizji liczy się: we wsi Dniesynie 130, we wsiach Sukrusile 23, Michałówce 31, Połymie 25, Ożogach 19 i Pożogie 32 razem 260, i na którym długu do kassy zachowawczéj 24,618 r. Majątek ten sprzedawać się będzie ze wszystkiemi budowlami i z przelewem długu kassowego wedle życzenia. O terminie licytacyjnym będzie w swoim czasie ogłoszono. 26 lutego 1863 roku.

Ekspedytor Motezew. 1—282

Zapewniając się od kredytorów, których Syn mój Jan może wprowadzić w jakie nadzieje, będąc i sam wprowadzonym w błąd przez lekkomyślnych ludzi, objawiam, że żadnych długów niebędę płacił syna mego Jana i że tenże niema żadnych funduszów, a kto mu kredytował, sam na tém straci bo i w przyszłości nic nie zyszcze. 1863 kwietnia 7 dnia.

ALEKSANDER BUKATY, obywatel pttu Oszmiańskiego. 1—240

TOWAR na przyszwy, fabryki ERDMANA MILLERA otrzymał z Petersburga KAZIMIERZ KULIKOWSKI. 1—239

Zakład Rolniczy
ALBINA KOHNA I S. JUNGERA
w WILNIE
przy ulicy Wielkiéj w d. JW. Marsz. Koski.
Otrzymał w komis drugi transport WYKI SZAREJ krajowéj produkcji, oraz WYKĘ BIAŁĄ HOLENDERSKĄ. 1—227

Z dóbr hrabiny Uruskiéj w powiecie Lidzkim folwark ŻOŁUDEK wydzierżawia się od 23 kwietnia 1863 roku. Życzący wejść w układy powezmą bliższą informację u mieszkającego w tym Żołudku kassjera Dziemianowicza. 2—232

ZAKŁAD ROLNICZY
Albina Kohna i S. Jungera
w Wilnie przy ulicy Wielkiéj w domu JW. Marsz. Kosski.
Poleca ciągły skład PIWA LITEWSKIEGO NADZWYCZAJNEGO, OWSIANEGO i MUSKU KRAKOWSKIEGO, które dla dogodności publicznéj, częściowo sprzedaje, po cenie fabrycznéj. 1—230

PIGUŁKI BLANKARD'A
Z JODKU ŻELAZA NIEULEGAJĄCEGO ROZKŁADOWI ANI ZEPSUCIU
LEKARSTWO PRZYJĘTE I POTWIERDZONE PRZEZ PARYZKĄ AKADEMJĘ MEDYCZNĄ,
upoważnione przez radę lekarską w Petersburgu,
doświadczone i przyjęte w szpitalach francuskich, belgijskich, w Turcji, Irlandji i innych.
Otrzymały pochlebną wzmiankę na powszechnéj wystawie w Nowym Yorku w 1853 r. i w Paryżu w 1855 r.

Z powyższych dowodów jak również z rozpraw uczonych w różnych dziełach medycznych zamieszczonych, można powziąść nieomylne przekonanie, że pigułki te zajęły dziś ważne stanowisko w Terapeutyce praktykowanéj we wszystkich państwach Europy. Powleczone żywiczno-balsamiczną powłoką nadzwyczaj cienką, zabezpieczone zostały od zepsucia i rozkładu, nie mają bynajmniéj nieprzyjemnego smaku, ani działania utrudzającego organa trawienia. Łącząc w sobie własności Jodu i Żelaza są nieocenionym środkiem szczególniéj w słabościach „szkrofulicznych, na raka, tuberkuły, niedostatek krwi, bladość cery, upławy, brak regularności u kobiet etc." Lekarze znajdą w nich najlepszy środek kiedy idzie o polepszenie konstytucij „słabowitych, wątłych i limfatycznych." Zwyczajna doza od 2 do 4 pigułek na dzień.

Jodyna żelaza nieczysta, albo ulegająca zepsuciu i rozkładowi jest często środkiem przeciwnym, a czasami nawet niebezpiecznym; unikać należy tego rodzaju fałszowanych pigułek. Flaszeczki z pigułkami p. Blancarda zaopatrzone zostały jego własnoręcznym podpisem na zielonéj etykiecie, jak również pieczęcią **Argent Réactif** dla sprawdzenia czystości jodyny na spodzie koreczka umieszczonéj.

Główny skład w Paryżu u p. **Blancarda aptekarza** na ulicy Bonaparte N. 40; a w Polsce w składzie materjałów aptecznych p. Galle w Warszawie; w Wilnie zaś u p. Chróścickiego, we Lwowie u p. Ruckier, w Brodach u p. Granzos i we wszystkich głównych aptekach Cesarstwa i Królewstwa. 2—217

ZAKŁAD ROLNICZY
ALBINA KOHNA i S. JUNGERA
w WILNIE
przy ulicy Wielkiéj w domu JW. Marsz. Kosski.
Poleca nasiona, OGRODOWE, PASTEWNE, LEŚNE, EKONOMICZNE i KWIATÓW, świeże i z najlepszéj produkcji. 1—228

LEKARSTWO NA PODAGRĘ D-RA GENEVOIS.
Anti-gouteux Genevois, specyfik wyborny, upoważniony przez petersburgską radę lek.
Oléj czysty z kasztanow Indyjskich, używany z nadzwyczajnym skutkiem, w boleściach pedogry, rumatyzmach i bolach nerwowych, które po kilkakrotném wtarciu tem olejkiem zupełnie ustają.—Informacja do każdego flakonu w języku polskim dołącza się. Cena pół flakonu 5 franków. 2—217

Zakład Rolniczy
ALBINA KOHNA i S. JUNGERA
w WILNIE
przy ulicy Wielkiéj w d. JW. Marsz. Koski.
Poleca Farby Olejne, prędko schnące, w różnych kolorach, Lakiery: terpentynowy, spirytusowy i prawdziwy kopalowy, Massę do podłóg, w różnych kolorach etc. po cenach Warszawskich. 1—229

DOM ZLECEŃ
pod firmą J. GOŚCICKI w Królewcu
przy ulicy Kneiphof: Langgasse N. 15.
egzystuje jak dawniéj i przyjmuje zlecenia wszelkiego rodzaju. Ułatwia ekspedycją do miejsca każdego kraju, pośredniczy w interesach handlowych na tutejszym i zagranicznych placach, zajmuje się kupnem i sprzedażą produktów ziemnych i surowych, sprowadzaniem machin i narzędzi rolniczych z Anglji, Francji i pruskich najlepszych fabryk, nastręcza porządnych i uzdatnionych urzędników, techników etc., wreszcie spełnia czynności, jakie tylko w zakres Domu Komisowego wchodzą.
Uprasza się adresować jak powyżéj. 1—225

Wody Mineralne
Selcerską, Sodową, Limoniadę Gazową i Limoniadę Magnezjową z instytutu wód mineralnych D-ra Strouve w Warszawie apteka Chróścickiego otrzymała; czerpane zaś ze zrzódeł, w tym miesiącu nadesłanemi będą. 1.

Lekarz A. Małachowski
zamieszkał w Wilnie przy ulicy Wielkiéj w domu Franka obok sklepu Fiorentiniego i przyjmuje chorych (szczególnie z kobiecemi cierpieniami) codzień od godziny 8 do 10-éj rano i od 4 do 6-éj) po południu. 1—238

W księgarni p. f.
JÓZEFA ZAWADZKIEGO
sprzedaje się:
Praktyczna Nauka opatrywania przypadkowych skaleczeń, stłuczeń i ran oraz pielęgnowania chorych przez D-ra K. Gregorowicza . . . k. 35.
Z przesyłką . . . k. 55.
1—234

Agentura i Skład
MASZYN FABRYCZNYCH i CZUHUNNYCH WYROBÓW.
Ransom i Sims (Ipswich w Anglji).
Woehrmana i Syna (Mülenhof w okolicach Rygi).

Poleca się wypełnić obstalunki Agronomicznych maszyn i narzędzi wszelkiego rodzaju, to jest parowych maszyn, parowych i konnych młócarni, młynów, tartaków, arf, konnéj uprzęży, sieczkareń, konnych grabli, maszyn do posiewu, pługów, bron, i t. p. jak równie wszelkich innych czuhunnych wyrobów, jako to: pomników, krzyżów, kuchennych drzwiczek, rosztów do piecyków, również przyjmuje reparacje różnych maszyn.

Wzór takowych maszyn i narzędzi w każdym czasie jest do widzenia, a niektórych większa ilość znajduje się w zapasie, również znajdują się w znacznéj ilości: kominki, szparkuchnie, piece, ogrodowy mebl, hermetyczne drzwiczki i temu podobne.

Mechanik do złożenia maszyn będzie na miejscu w gotowości, preis-couranty, plany, rachunki rozchodów będą wysłane i jak wyżéj wymieniono, reparacje przyjęte. Znaczna ilość doświadczonych tutejszych agronomów dla urządzenia majątków znajduje się.

Niżéj podpisany również podejmuje się wypełnić obstalunki na bydło, nasiona, guano, chemiczny nawoz, jak równie sprzedaż i kupno biletów pieniężnych, jako też kupno wexli i t. p. i uprasza najpokorniéj pod niżéj wyrażonym adresem do niego się zgłaszać.

P. von DYK.
Riga Sunderstrasse N. 10 dom Seecka. 1—185

BANDAŻE BRACI MARIE pod nazwaniem Elektro-medyczne.
Bandaże od ruptur, pojedyncze, podwójne, pompkowe i dziecinne wynalezione przez braci Marie doktorów Paryskich, mających główny skład do hurtowéj sprzedaży na ulicy Casette N. 22 a zamieszkałych przy ulicy l'Arbre sec 44, za który otrzymali brevet na lat 15. Liczne doświadczenia lekarzy francuzkiego Fakultetu dowiodły, że Bandaż pp. Marie użyteczniejszym jest od wszelkich bandażów dotąd wynalezionych, a to ze względu doskonałego podtrzymywania ruptur znacznéj objętości i uśmierzania bólów w żołądku.
Cena pojedynczych i dziecinnych 40 fr. podwójnych 60, pompkowych 70 fran. do każdego dołączoną jest i metoda użycia.
Składy w aptekach Petersburgskich, Moskiewskich i w Wilnie u p. Chróścickiego. 5—107

SKŁAD GŁÓWNY
SZKŁA SZYBOWEGO PRZY MAGAZYNIE
H. M. Aisenstadta
W MIŃSKU.

Fabryka szkła w majątku Toloczynie Mohilewskiéj gubernji, obywatela Wincentego Sławińskiego, zawiadamia niniejszem, że wyroby jéj szkła szybowego, stanęły na równi z wyrobami tego rodzaju pierwszych krajowych fabryk; szyby czyli arkusze, zwiększone o pół wierszka stosownie do dawniejszego ich rozmiaru.

Szkło szybowe wyrabia się trzech gatunków N 1, 2 i 3-go, skrzynia czyli pak zawiera 120 arkuszy; pół skrzyni 60 i ćwierć skrzyni 30 arkuszy; szkła niższego gatunku N 3-go skrzynia cena 14 rubli, najstosowniejsza do oranżeryi i inspektów.

Dla ułatwienia żądającym nabycia wskazanych gatunków szkła a razem dla rozpowszechnienia przedaży takowego w sąsiednich gubernjach, założono główny skład w gubernskiém mieście Mińsku przy magazynie H. M. Aisenstadta, jakowy magazyn z najsumienniejszą akuratnością, czyni wyprzedaż. Przytém obowiązany jest na wszelkie pod jego adresem zapotrzebowanie, wysyłać szkło do miast, miasteczek i w prowincji, a takoż upoważniony jest kupującym znaczną ilość szkła czynić stosowne i dogodne ustępstwa.

WINCENTY SŁAWIŃSKI.
Obywatel powiatu Sieńskiego, Mohilewskiéj gubernji. 5—165

Прибывшіе въ Вильно съ 10 по 12 апрѣля 1863 г.
ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Князь Вильгельмъ Радзивиллъ; губ. секр. Андржейковичъ; кап. Ляхницкій; Игнатій Свиржевскій; Викен. Яневичъ; Алексѣй Карповичъ съ женою; Юлій Грабовскій съ семейст.; г-жа Елиссія Завадзка; Марія Копыцинска; кол. ас. Павелъ Сохинскій; дир. Сам. училищъ Варенцовъ; кап. Артюръ Клочковскій; Эдмунтъ Довнаръ; Александръ Туган-Барановскій.
ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Ген.-маіоръ Свиты Е. И. В. графъ Петръ Шуваловъ; адъют. шт.-кап. Кавалергардскій Шебеко; ген.-маі. Затлеръ съ женою Александрою; пом. Карлъ Янчевскій; Игн. Богомолецъ, Михаилъ и Игнатій Верещинскіе; Лопацинскій; Сигизм. Гружевскій; гр. Францъ Коссаковскій; пом. Адамовичъ; кс. Бол. Александровичъ; Адамъ Писанко; маіоръ Пржевлоцкій; кап. Плошкасъ; маіоръ Есьманъ; лек. Брон. Мацкевичъ; Мих. Лепковскій; купецъ: Сигизм. Горфъ; Осипъ Штоцкевичъ.

Przyjechali do Wilna od 10 do 12 kwietnia 1863 r.
HOTEL NISZKOWSKI. Ob.: książe Wilhelm Radziwiłł; gub. sek. Andrzejkowicz z żoną, kap. Lachnicki; Ignacy Świrzewski; Winc. Janiewicz; Alexy Karpowicz z żoną; Juljusz Grabowski z rodziną; Panie: Eliza Zawadzka; Marja Kopycinska; as. kol. Sochanski; dyr. Samar. szkół Warencow; kap. Artur Kłoczkowski; Edmund Downar; Aleksander Tuhan-Baranowski.
HOTEL POZNAŃSKI. Jen.-maj. Orszaku J. C. M. hr. Piotr Szuwałow; i adj. rotm. kawalergardów Szebeko; jen.-maj. Zatler z żoną Aleksandrą; Ob. Karol Janczewski, Ignacy Bohomolec Michał i Ignacy Wereszczyńscy, Łopaciński, Zygm. Grużewski; hr. Franc. Kossakowski; ob. Adamowicz; ks. Bol. Aleksandrowicz; ks. Adam Pisanko; maj. Przewłocki; kap. Płoszkas; maj. Eśman; dok. Bronisław Mackiewicz; Michał Lepkowski; Kupcy Zygmunt Hopf; Józef Sztockiewicz.

TEATR.
W Niedzielę 14 kwietnia 1863 r. Opera w 1-m akcie (2 odsłonach) w języku polskim Dwa Słowa—wodewil w 2-ch aktach w języku rossyjskim „Godzina Więzienia."

Дозволено Ценсурою. 12 Апрѣля 1863 г. Вильно.

W drukarni A. H. Kirkora.